

Osnovna šola Rodica
Domžale, Kettejeva ulica 13

OTROŠKI IN MLADINSKI TISK PRED STOTIMI LETI IN DANES

Gibanje znanost mladini
Raziskovalna naloga iz interdisciplinarnega področja

Avtorja: **Jan Žabkar in Luka Žabkar, 6. a**

Mentorica: **Vilma Vrtačnik Merčun, prof. geogr. in soc.**

Domžale, marec 2013

KAZALO

	<i>Stran</i>
Povzetek	3
Zahvala	3
1. Uvod: cilji raziskave, metode dela, hipoteze	4
2. Teoretičen del.	5
3. Otroški tisk pred stotimi leti in danes	7
4. Založbe, ki so izdajale ali še izdajajo časopise za otroke	8
5. Primerjava vsebin v otroškem tisku pred stotimi leti in danes	10
6. Primeri vsebin iz časopisov pred stotimi leti	13
7. Primerjava reklamnih oglasov v otroškem tisku pred stotimi leti in danes	16
8. Primerjava števila strani in slikovnega gradiva v otroškem tisku pred stotimi leti in danes	20
9. Katere časopise naročajo učenci Osnovne šole Rodica in katere so naročali v preteklosti?	24
10. Rezultati anketiranja	25
11. Ugotovitve	30
12. Zaključek	32
13. Literatura in viri	32

Slika na naslovni strani:

Del časopisov in revij, ki sva jih v raziskovalni nalogi analizirala.

POVZETEK

Z raziskovalno nalogo sva želela ugotoviti, kateri časopisi za otroke so izhajali pred stotimi leti in jih primerjati z današnjimi revijami za otroke osnovnošolske starosti. Nekdanje otroške revije sva našla na spletu v Digitalni knjižnici Slovenije (dLib), današnje pa v šolski knjižnici in v Knjižnici Domžale. Nekaj podatkov o naročnikih na revije sva izbrskala iz šolskega arhiva. Naredila sva tudi anketo med učenci 5. in 8. razreda naše šole o tem, katere revije berejo. Ugotovila sva, da so pred stotimi leti izhajali trije otroški »listi«: Zvonček, Vrtec in Angelček, ki je bil priloga Vrtca, danes pa izhaja najmanj 49 otroških revij. Najbolj brane med anketiranci so: Tom & Jerry, PIL in Duhec, sledijo: Ciciban, Cicido, Miki miška, Moj planet, National Geographic Junior, Smrklja in Scooby Doo. Najstarejše revije, ki še danes izhajajo, so: Ciciban (68 let), Pionirski list (PIL in Plus – 65 let) ter Kekec (nekoč Kurirček – 52 let). Časopisi pred stotimi leti so objavljali predvsem prozo in poezijo, danes pa so specializirani za poučne in zabavne vsebine (npr. Moj planet, National Geographic Junior in Plus) ali za pesmi in prozo (revija Kekec) ali pa imajo vsega po malem (npr. revija Ciciban). Otroški časopisi pred stotimi leti se od današnjih močno razlikujejo. V starih časopisih je veliko okrašenih črk na začetku besedila, veliko vinjet med prispevki in nekaj risb. Fotografije so črno-bele, a so zelo redke (ena do največ štiri v enem časopisu). Danes so fotografije pomemben element pri oblikovanju vsake revije. Črno-belih fotografij skoraj ni več, razen če gre za dokumentarne fotografije. Veliko strani v današnjih revijah ima v podlagi veliko fotografijo, na kateri je natiskano besedilo, poleg nje pa je še več majhnih slik. Nekaterne revije imajo več fotografij, druge pa več ilustracij. Fotografsko izredno bogate revije so: Plus, Moj planet in National Geographic Junior. Po ilustracijah pa prednjačijo revije Ciciban, Cicido in Kekec.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se mentorici Vilmi Vrtačnik Merčun za nasvete in usmeritve. Gospe Katarini Rus Krušelj, ki skrbi za Menačnikovo domačijo in njeno arhivsko gradivo (v okviru Kulturnega doma Franca Bernika Domžale) se zahvaljujemo, da nama je za nekaj časa posodila otroško revijo Angelček. Prav tako se zahvaljujemo šolski knjižničarki Sabini Burkeljca, ker nama je za daljši čas posodila veliko otroških in mladinskih revij, ki redno prihajajo v šolsko knjižnico.

1 UVOD

Otroški in mladinski tisk sva se odločila raziskovati zato, ker naju zanima zgodovina in ker sama rada bereva. Tudi midva sva naročnika na zanimive revije. Zanimalo naju je, kaj so otroci brali pred stotimi leti in kako so takratni otroški časopisi izgledali.

Pri raziskovanju sva dala svoji domišljiji prosto pot, zato sva raziskovala iz različnih predmetnih področij. Zaradi tega je raziskovalna naloga uvrščena na interdisciplinarno področje.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA – RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

Za cilj raziskovanja sva si zastavila naslednja vprašanja:

- Kateri časopisi za otroke so izhajali leta 1912/1913 in kateri izhajajo danes?
- O čem so pisali časopisi za otroke leta 1912/1913 in o čem pišejo danes?
- Kako se grafično razlikujejo časopisi za otroke iz leta 1912/1913 in danes?
- Katere revije so učenci naše šole brali v preteklosti in katere berejo danes?

1.2 METODE DELA

Ko sva izdelala delovni načrt, je najino delo potekalo po naslednjem zaporedju:

- izdelava teoretičnega dela,
- raziskovanje starih časopisov,
- raziskovanje novih časopisov,
- raziskovanje šolskega arhiva in anketiranje učencev,
- dokončanje raziskovalne naloge.

Viri podatkov so bili:

- Digitalna knjižnica Slovenije (dLib) – za nekdanje otroške revije,
- šolska in domžalska knjižnica – za pregledovanje današnjih revij,
- šolski arhiv (iskanje podatkov o naročnikih),
- anketa med učenci 5. in 8. razreda.

Čitalniški del naše šolske knjižnice z revijami, kjer je bil najin delovni prostor.

1.3 HIPOTEZE

Pred raziskovanjem sva predvidevala naslednje:

- Kateri časopisi so za otroke izhajali pred stotimi leti, nama ni znano. Danes otroci berejo revije: PIL, Moj planet, National Geographic Junior. Otroških revij je danes vsaj 15, nekoč sta bili mogoče le dve.
- Pred stotimi leti so otroški časopisi objavljali povesti, pravljice in pesmi, danes pa v njih pišejo o moderni glasbi in filmih, o živalih, o šoli, o problemih učencev, o športu, o različnih igrah in še marsičem.
- Otroški časopisi so bili otrokom pred stotimi leti težje dosegljivi, zato so jih bolj spoštovali kot danes. Danes je v knjižnicah revij na pretek.
- Pred stotimi leti so bili otroški časopisi črno-belo tiskani z redkimi risbami in še redkejšimi fotografijami, danes pa so barvno zelo bogati, s številnimi kvalitetnimi fotografijami. Tematike so prilagojene sodobnemu načinu življenja otrok. Nekatere otroške revije so danes dostopne otrokom tudi na svetovnem spletu.

2 TEORETIČNI DEL

Ker je težko ločiti otroški in mladinski tisk, obravnavava v nalogi tiste časopise, ki so primerni za učence osnovne šole. V nadaljevanju bova te časopise in revije poimenovala kar otroški tisk.

Po spletu sva pobrskala za informacijami o otroških časopisih nekoč in danes. Bistvene značilnosti na kratko povzemava. »Leta 1848 se na Slovenskem pojavi prvi časopis za otroke in mlade – *Vedež*. Za njim se v letih do druge svetovne vojne (1941) zvrstijo *Vrtec*, *Angelček*, *Zvonček*, *Mlada Jugoslavija*, *Novi rod in Jaslice*. Po letu 1945 začnejo izhajati *Ciciban*, *Pastirček*, *Pionirski list*, *Pionir*, *Kurirček in Mavrica*. Po osamosvojitvi Slovenije (1991) je na slovenskem tržišču nastala tržna niša, ki so jo založniki hitro izkoristili. Poleg otroških časopisov s tradicijo se pojavi mnogo novih, tudi licenčnih, tujih časopisov. Meja med otroškimi in mladinskimi revijami pogosto ni jasna, čeprav ima večina revij opredeljeno svojo ciljno skupino. /.../ Nekatere revije pa nočejo opredeliti spodnje in zgornje meje svojih bralcev.«¹

Karmen Erjavec v povzetku otroškega parlamenta leta 1998 zapiše: »Ena od vsebinskih kategorij slovenskega tiska je tudi otroški (*Ciciban*) in mladinski (*Pil – Pisani list*) tisk. Otroški periodični tisk vsebuje informativno, razvedrilno in izobraževalno vsebino, namenjeno otrokom. Ker je njegovo ciljno občinstvo osnovnošolska mladina, mora biti prilagojen kognitivnim sposobnostim otroka na tej razvojni stopnji. Zato so besedila enostavna, zabavna, a tudi izobraževalna. /.../ Otroški in mladinski tisk pogosto uporabljajo v osnovnih šolah kot dodatek k učnemu programu.«²

¹ Sabina Kocjančič, Koncept otroškega časopisa za slovenski medijski trg – pedagoški in uredniški vidik, Ljubljana, 2004, str. 4.

² Karmen Erjavec: Mladi in mediji. Ljubljana, Zveza prijateljev mladine Slovenije, 1998.

Vrtec – časopis s podobami za slovensko mladost je bil drugi slovenski mladinski časopis, ki je izhajal od leta 1871 do leta 1945 (letnik 75).³ »Izhajal je mesečno in je želel pod vplivom Cerkve vzgajati in zabavati. Vrtec je dolgo časa nadomeščal učbenike za naravoslovne predmete oz. realije (kemija, fizika, zemljepis, zgodovina), ki še niso imeli šolskih učbenikov. Časopis je bil zelo pomemben za ohranjanje slovenskega jezika v času, ko so na Primorskem, Štajerskem in na Koroškem uporabljali italijanščino in nemščino. Katehet Anton Kržič, ki je urejal Vrtec od 1895 do 1918, je priključil Vrtcu še prilogo **Angelček**.«⁴ Angelček je izhajal od leta 1887 do 1935.⁵

Zvonček – list s podobami za slovensko mladino je izhajal od leta 1900 do 1939.⁶ »K sodelovanju je pritegnil znane mladinske pisatelje. Obračal se je na bralce v zamejstvu in vzbujal ljubezen do domovine. Njegov urednik Engelbert Gangl je bil prvi, ki je k sodelovanju povabil tudi otroke. Otroci so se hitro odzvali in pošiljali svoje spise, pesmi, risbe, pisali so o sebi in o svojih doživetjih. Na vso pošto je urednik v »Kotičku gospoda Dobropoljskega« tudi odgovarjal. Od takrat se podobne rubrike pojavljajo v skoraj vseh slovenskih mladinskih časopisih.«⁷

»Po drugi svetovni vojni je Mladinska knjiga v Ljubljani začela izdajati tudi novo revijo **Ciciban – list za najmlajše** (1945-). Gre za prvo otroško berilo, ki je bilo hkrati slikanica in je popeljalo otroke v svet pravljic, domišljije, igre, zabave in raziskovanja. /.../ Predzadnja urednica Nataša Bucik je uvedla prilogo za starše in ustvarila Cicibanovega mlajšega bratca, revijo **Cicido** (1998/1999), ki je namenjena predšolskim otrokom.«⁸

»Leta 1948 je začel izhajati prvi tedenski časopis za mlade **Pionirski list – Glasilo Zveze pionirjev Jugoslavije**. Leta 1951 ga je začela izdajati Mladinska knjiga. Leta 1985/1986 se je preimenoval v **PIL – Pionirski list**, leta 1989/1990 samo v **PIL**, še istega leta pa v **PIL – Pisani list**. Namenjen je mladim od desetega leta in je informacijski list, ki piše o aktualnih in zanimivih dogodkih za mlade.«⁹

»Leta 2000 se je *Pil* razdelil na **Pil** in **Pil PLUS**, ki se je leta 2007 preimenoval v **Plus**. *Pil* je namenjen mlajšim osnovnošolcem, *Plus* pa starejšim in srednješolcem.«¹⁰

»Leta 1961 je začel izhajati **Kurirček – revija za otroke**, ki je poudarjal vrednote revolucionarne preteklosti. Njegovi uredniki so bili Leopold Suhadolčan, Marjan Manček, Janez Kajzer, Boris A. Novak in drugi. Od leta 1991 namesto njega izhaja revija **Kekec – literarna revija za bralce srednje stopnje osnovne šole**, ki objavlja dela domače in tuje književnosti. Velik pomen daje mladim dopisnikom in likovnikom.«¹¹

³ <http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3d%C4%8Dasopisje%40AND%40srel%3dVrtec%3a+slovenski+mladini%27&browse=%C4%8Dasopisje&fyear=1944%2f1945&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila%2f2-390&pageSize=25&page=1>

⁴ Sabina Kocjančič, Koncept otroškega časopisa za slovenski medijski trg – pedagoški in uredniški vidik, Ljubljana, 2004, str. 13.

⁵ <http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3d%C4%8Dasopisje%40AND%40srel%3dAngel%C4%8Dek%27&browse=%C4%8Dasopisje&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila%2f2&pageSize=25&page=1>

⁶ <http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3d%C4%8Dasopisje%40AND%40srel%3dZvon%C4%8Dek%27&browse=%C4%8Dasopisje&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila/2&pageSize=25&page=277>

⁷ Sabina Kocjančič, Koncept otroškega časopisa za slovenski medijski trg – pedagoški in uredniški vidik, Ljubljana, 2004, str. 13.

⁸ Sabina Kocjančič, Koncept otroškega časopisa za slovenski medijski trg – pedagoški in uredniški vidik, Ljubljana, 2004, str. 15.

⁹ Kot prej, str. 15.

¹⁰ http://sl.wikipedia.org/wiki/Pil_%28revija%29, 18. 1. 2013.

¹¹ Sabina Kocjančič, Koncept otroškega časopisa za slovenski medijski trg – pedagoški in uredniški vidik, Ljubljana, 2004, str. 16.

Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 se je na slovenskem tržišču pojavilo veliko število novih mladinskih revij, nekatere pa so se uspele obdržati do danes. Pojavilo se je tudi nekaj tujih licenčnih revij.

3 OTROŠKI TISK PRED STOTIMI LETI IN DANES

Kakor sva že omenila, so pred stotimi leti izhajali trije časopisi za otroke in mladino. Prvi je bil časopis **Vrtec (od 1871 do 1945)** s prilogo **Angelček (1987 – 1935)**. Poleg teh dveh pa je izhajal še **Zvonček (od 1900 do 1939)**.

Sabina Kocjančič v svoji diplomski nalogi navaja, da v obdobju od leta 1991 do 2004 pri nas izhajalo **65 otroških in mladinskih revij**. Med njimi našteva tudi revije Antena, Gea, Kviz, Ognjišče in Življenje in tehnika, ki so namenjene odraslim bralcem. Ostale revije, ki jih navaja Sabina Kocjančič,¹² pa so:

1	Alan Ford	21	Kapetan Miki	41	Pil plus
2	Barbie	22	Kekec	42	Pingu
3	Bim bam	23	Komandant Mark	43	Pinko
4	Ciciban	24	Kratkočasnik	44	Pinkove križanke
5	Cicido	25	Križanke za mlade	45	Pokemon
6	Cool	26	Levji kralj	46	Polžek
7	Čebljanča	27	Matematične križanke	47	Presek
8	Čuk	28	Mavrica	48	Princeska
9	Čukčev zabavnik	29	Medvedek Pu	49	Proteus
10	Čukec	30	Miki Miška in prijatelji	50	Razvedrilo za mlade
11	Digimon	31	Mikijev zabavnik	51	Skavt
12	Dinozavri	32	Ministrant	52	Smrklja
13	Disneyev poster magazin	33	Mladi rod	53	Sončna pesem
14	Disneyev strip magazin	34	Mrgolazen	54	Tabor
15	Duhec	35	National Geog. Junior	55	Tim
16	Dumbo	36	Pastirček	56	Tom & Jerry
17	Firbec	37	Petka	57	Trobentica
18	Frka	38	Pikapolonica	58	Veliki Blek
19	Galeb	39	Pikapolonica igre	59	Zajček Dolgouhec in prijatelji
20	Hapko Happy	40	Pil	60	Zmajček

Glede na informacije prodajalcev v domžalskem Mercator centru ugotavlja, da danes izhajajo naslednje revije:

Št.	Revija	Revija	Revija
1	Alan Ford	Kekec	Presek
2	Barbie	Križanke za mlade	Princeska
3	Ben 10	Lokomotivček	Proteus
4	Ciciban	Looney Tunes	Prostočasnik
5	Cicido	Mavrica	Razvedrilo za mlade
6	Cici zabavnik	Miki miška	Smrklja
7	Cool	Miki Max	Srečko in Reksi
8	Čuk	Moj planet	Scooby Doo
9	Čukčev zabavnik	Moj moj	Skavtič

¹² Sabina Kocjančič, Koncept otroškega časopisa za slovenski medijski trg – pedagoški in uredniški vidik, Ljubljana, 2004, str. 17

10	Čukec	Monster High	Tabor
11	Duhec	National Geogr. Junior	Tim
12	Frkolin	Pikapolonica	Tom & Jerry
13	Filly	Pikapolonica igre	Tomaž in prijatelji
14	Gea	Plus	Trobentica
15	Genialec	PIL	Winx Club
16	Hello Kitty	Pinko; Pinkove križanke	Zmajček

Ugotavljava, da danes izhaja najmanj **49 otroških in mladinskih revij**. Poleg teh revij je na policah trafik še veliko izdaj **raznih križank**, ki so lahko namenjene odraslim, pa tudi mladim. Med revijami so tudi takšne, ki izhajajo že 50 in več let. Na podlagi informacij, navedenih v teoretičnem delu, ugotavljava, da so najstarejše otroške in mladinske revije, ki izhajajo še danes Ciciban, Pionirski list (PIL in Plus) ter Kekec (nekoč Kurirček).

Prvotno ime revije	Začetek izhajanja	Današnje ime revije	Iz revije je nastala še ena nova revija	Let izhajanja
Ciciban	1945	Ciciban	Cicido (1998)	68 let
Pionirski list	1948	PIL	PIL Plus (2000), Plus (2007)	65 let
Kurirček	1961	Kekec	/	52 let

4 ZALOŽBE, KI SO IZDAJALE ALI IZDAJAJO OTROŠKI TISK

Zanimalo naju je, katere založbe so izdajale oziroma še danes izdajajo otroške in mladinske časopise in revije. Pred stotimi leti so otroške revije izdajali naslednji izdajatelji:

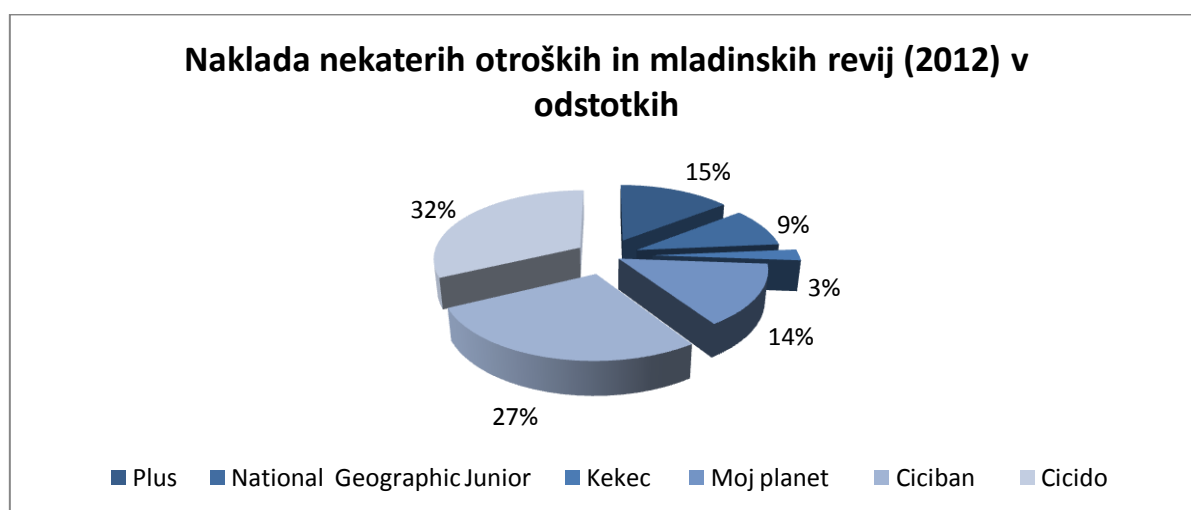
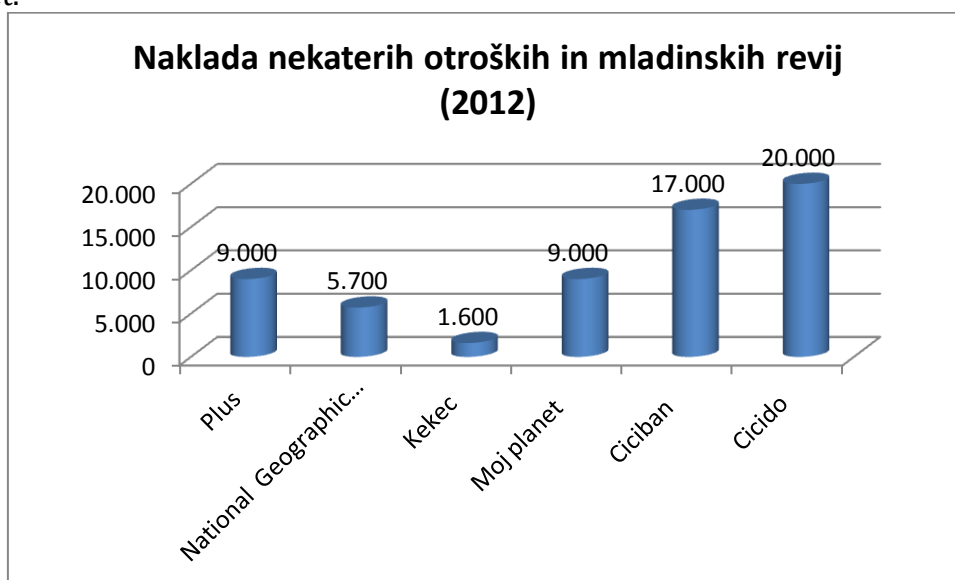
Naslov revije 1912/1913	Izdajatelj
Zvonček , list s podobami za slovensko mladino	mesečnik, Založba zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva , Ljubljana
Vrtec , časopis s podobami za slovensko mladino s priložo Angelček	mesečnik, izdaja Društvo Pripravniki dom , urejuje Anton Kržič, tiska Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Angelček otrokom prijatelj, učitelj in voditelj	mesečnik, Društvo Pripravniki dom , Ljubljana, odgovorni urednik Anton Kržič, Katoliška tiskarna v Ljubljani

Od številnih današnjih revij za otroke in mladino sva natančneje pregledala pet otroških in mladinskih revij iz šolske knjižnice, sama pa sva naročnika na National Geographic Junior.

Naslov revije danes	Starost otrok/let	Izdajatelj	Naklada
Plus , mesečnik s posluhom, letnik 65 , 9. 11. 2012, na leto izide 10 števil.	12+	Mladinska knjiga Založba d.d., Slovenska 29, Ljubljana	9.000 izvodov
National Geographic Junior , revija za mlade raziskovalce in pustolovce, št. 86, februar 2012	7 do 14	National Geographic Junior, Stegne 9b, Ljubljana, mesečnik, slovenska različica otroške revije National Geographic Kids, ki izhaja v več kot 20 državah v skupni nakladi dva milijona izvodov. Izdaja Založba Rokus	5.700 izvodov

		Klett d.o.o., Stegne 9b, Ljubljana	
Kekec – literarna revija za učence od 2.do 5.razreda osnovnih šol, letnik 22, št. 2, oktober 2012	2.-5.raz. OŠ	Založba Mladika , Vojkova cesta 48, Ljubljana	1.600 izvodov
Moj planet , revija, s katero se zabavam in raziskujem svet, letnik 8, oktober 2012, mesečnik	8+	Mladinska knjiga Založba , Slovenska 29, Ljubljana	9.000 izvodov
Ciciban , revija za otroke od 6. leta, obsežnejša številka z zgoščenko, letnik 68, december 2012, mesečnik	6+	Mladinska knjiga Založba , Slovenska 29, Ljubljana	17.000 izvodov
Cicido za otroke od 2. leta, letnik 15, november 2012	2+	Mladinska knjiga Založba , Slovenska 29, Ljubljana.	20.000 izvodov

Kakor je razvidno iz zgornje preglednice, danes največ otroških revij izdaja Mladinska knjiga Založba. Najstarejši reviji sta Plus (naslednik PIL-a) in Ciciban, ki izhajata že več kot 65 let.

Kakor prikazujeta stolpčni in tortni diagram, imata največjo naklado otroški reviji Ciculo in Ciciban (20.000 in 17.000 izvodov), sledita pa reviji Moj planet in revija Plus z naklado 9000 izvodov.

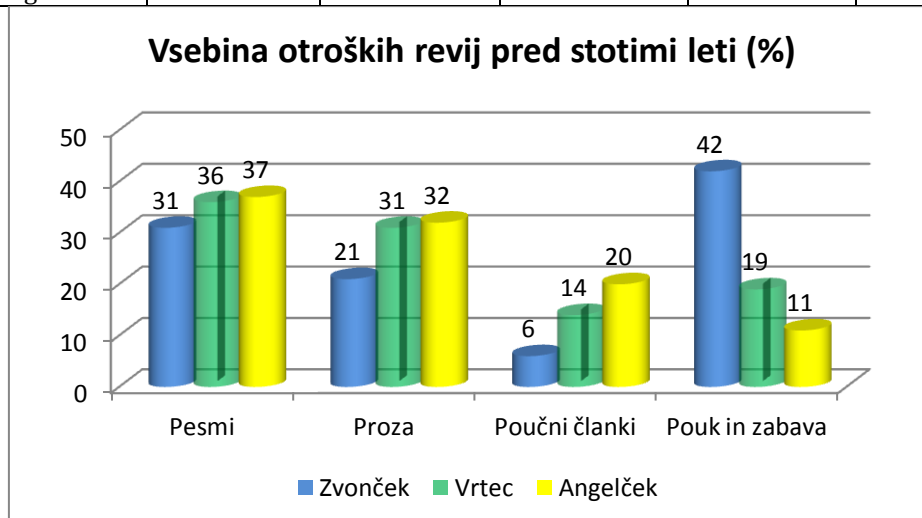
5 PRIMERJAVA VSEBIN V OTROŠKEM TISKU PRED STOTIMI LETI IN DANES

Iz celoletnih kazal sva ugotovila vsebine za tri letnike Zvončka, Vrteca in Angelčka, kar prikazuje spodnja preglednica.

Časopisi pred stotimi leti	Pesmi	Proza	Poučni članki	Pouk in zabava	Strani
Zvonček 1912	68	48	17	96	288
Zvonček 1913	68	58	13	100	288
Zvonček 1914	82	40	16	90	288
Vrtec 1912	43	41	13	19	207
Vrtec 1913	50	42	23	15	200
Vrtec 1914	51	41	20	45	200
Angelček 1912	42	35	30	15	188
Angelček 1913	44	36	28	12	190
Angelček 1914	49	45	15	14	190

Na osnovi zgornje preglednice ugotavljava povprečno število pesmi, proze, poučnih člankov in drugih vsebin na leto za obdobje od 1912 do 1914.

Časopisi pred stotimi leti	Pesmi	Proza	Poučni članki	Pouk in zabava	Strani
Zvonček	72	49	15	95	288
Vrtec	48	41	19	26	202
Angelček	45	39	24	14	189
Odstotki	Pesmi	Proza	Poučni članki	Pouk in zabava	Skupaj
Zvonček	31	21	6	42	231
Vrtec	36	31	14	19	134
Angelček	37	32	20	11	122

Na osnovi zgornjih stolpčnih diagramov ugotavljava, da so približno tretjino člankov zavzemale pesmi, slabo tretjino proza, ostali članki pa so bili poučne ali zabavne funkcije.

Natančno sva pregledala vsebino posameznih otroških časopisov izpred stotih let in vsebino današnjih otroških in mladinskih revij.

PRIMERI VSEBIN:

ZVONČEK, List s podobami za slovensko mladino, leto XIII, številka 12, gruden 1912.

Pesmi: Na Jurčičevem domu (Fr. Rojec), Ne plaši se znoja (S. Gregorčič), Gojko pozimi (Simon Palček); Vprašanje (Davorinov); Na poljane snežec pada (Davorinov); Želja (Tone Rakovčan);

Proza: Božič, ti si zmerom lep!, povest (Ivo Trošt); Bolgar (Iva), Nebotični velikani (Ivo Trošt); Zlate rože (Cvetko Gorjančev); Miklavževo (Tone Rakovčan); Sličica iz vaške krčme (Fran Košir), Fanika pa njen maček (H.); V Bosno! (Iva); Mak in pšenica, basen (Ivo Trošt); Veseli dogodki iz naše šole; Kotiček gospoda Dobropoljskega: Zapravljujec (iz šolskih zvezkov štirirazredne ljudske šole pri Sv. Jurju ob Taboru); Priloga Zvončku: Jubilej slovenske učiteljice (M.);

Drugo: Rešitev besedne naloge v enajsti številki; Ob sklepu trinajstega letnika (Uredništvo in upravništvo)

VRTEC, Časopis s podobami za slovensko mladino s prilogo ANGELČEK, leto 42, številka 12, V Ljubljani, 1. decembra 1912.

Pesmi: Kako je zdaj pri nas? (Gnjevoš); Zimska (Vekomir); Deklamovanke, 8. Dar sv. Nikolaja (Sojeniški),

Proza: Drug za drugim (Gostek); Tepežni dan, črtica (Cvetinomirski); Njena sreča (Slavko Slavič)

Drugo: Modrost v pregovorih, domačih in tujih, Rešitev rebusa št. 11, Odgovor na šaljivo vprašanje št. 11.

ANGELČEK, Priloga Vrvcu, številka 12, Ljubljana, 1. decembra 1912.

Pesmi: Božična noč (na naslovni strani), Sveti večer (Jožef Zatoški)

Proza: Kapelica sred morja (Jadranska legenda, spisal Bogomir Gorenjko), Miklavž prihaja! (spisal Cvetinomirski), Babična povest (Tugomir), Prijateljica živali (pripoveduje Janko Leban)

Zabava: Odgonetka zastavice št. 11, Odgovor na šaljivo vprašanje št. 11

MOJ PLANET, mesečnik, letnik 8, številka 2, oktober, cena 3,74 EUR

Poučni članki: Ogrožene vrste: Orjaški panda, Naravni pojavi: O ognju, Svet rastlin: Nenavadni listi in plodovi; Zakaj? Kako? - Fizika doma; Plazilci: Kubanski krokodil; Avtohtone pasme - Kraševci; Človeško telo - Noga; Intervju - Volk; Dr. Vetko; Okolje: Varujem okolje; Da Vinci Learning - Računalniki; Potepanja po Sloveniji: Sol - belo zlato Strunjana in Sečovelj; Beloglavi saki - opica;

Zabava: Mini kviz; strip Gospa Marjetica; Si prilagodljiv? - moj test; Križanka; Poskusa - gasilska pena, zračna blazina; Nagradno vprašanje - kdo sem?; Sive celice - Izgubljene ovčke; Dvojni poster - glasuj; Vsa pošta; Moj kviz; Natečaj za naj fotografijo; Sive celice - Veliki nered;

NATIONAL GEOGRAPHIC JUNIOR, mesečnik, številka 86, februar 2012, cena 3,70 EUR

Poučni članki: Februar 2012; Okoli sveta - Luka trikrat nagrajen; Dobili smo ilustrirano Ustavo; Marin vesla čez Atlantik; Neverjetne živali - Koza in vol; Pujs in ovca, Vol in siva vrana; Eko novička - Svetovni sklad za naravo WWF tudi v Sloveniji; Eko točka - Ali je že prepozno?; Izginjajoče kulture; Lovci z orli - Kazahstan; Ariaali - Kenija; Tuaregi - Sahara; Kdo bi si mislil - 8 dejstev o pajkih; Nenavadni izumi - Nadzoruj svojo vožnjo, Odpelji se okrog sveta, Svetleča se blazina; Kako dobre so živali v matematiki; Srhlijive zgodbe iz stare Grčije; Največ omejitev je samo v glavi - Gal Jakič, paraolimpijec; Reševanje tjujnja; Vprašaj dr. Srečka Mercino - iz prve tace; Juniorjeva čitalnica; Mumini lovijo komet;

Zabava: 4. Juniorjev likovni ekonatečaj, Izdelaj svoj mačji kostum; Skrivnice; Zavozlandija - križanke; Juniorjev nabiralnik - tvoja galerija; Hec meseca; Mini zgodovinski strip - Maks raziskuje računalnik; Poišči skrite živali; Smešnice; Fotoklik;

PLUS, mesečnih s posluhom, letnik 65/9, november 2012, 9. 11. 2012, cena 3,88 EUR

Poučni članki: Novice v zsega sveta: Planet v novicah; Vesela šola: Skrivnostna svetloba; Znanost: Koda QR; Živali: Volk - neupravičeno slab fant; Razgledan: Charles Darwin; Zob časa: Rimljani; Med platnicami: Čudak Rowan; Reportaža: Naravni rezervat - izliv reke Soče; Retro moda; Modni dodatki; Kozmetika; Temeljna pravila ličenja;

Vprašanja bralcev: V zrcalu; Iz ordinacije; Velike malenkosti; Zdrav duh v zdravem telesu; Nabiralnik;
Proza: Moja zgodba – Samo prijatelja; Kolumna;
Zabava: Horoskop; Post –it – Plusov natečaj; Išče se kavalir – test; Križanka; Razvedrilo – križanka;
Labirint; Poišči enaki; Vici, Rebus, Ugani poklic;

KEKEC, literarna revija za učence od 2. do 5. razreda osnovnih šol, letnik 22, 2012/2013, izdaja Založba Mladika v Ljubljani, št. 3, november 2012, cena 3,30 EUR

Pesmi: Krvav

Proza: Črno belo v barvah; Netktivka Zofija v knjižnici; Miha potuje v bakreno dobo; Rdeča kapica in Butalski medved; Alkestida; Zrno do zrna pogača; Kako so komarji mravljinčku Ferdinandu ploskali; Kako nas občutek za verjetnost zavede.

Zabava: Strip Na gorskih stezicah; Kekčeva pošta: voščilo ob dnevu starejših ljudi in Našla sem železni prstan; Recept: Vaniljevi polžki; Uganke: Ugani besedo in sliko.

CICIDO, revija za otroke, Mladinska knjiga, letnik 15, november 2012, cena 3,74 EUR

Poučni članki: Vidra

Pesmi: Zmajška uspavanka; Pozabljivi medo; Pozdrav; Kam gredo ptičice spat; Ko smo v gledališču

Proza: Medved in miška; Lisičke prižigajo svečke; Sedem medvedov; V gozdu; Čutila; Rdeča kapica in volk; Slišim, vidim, voham, okušam, tipam; Vidiš črko? Sliši glas?; Stezica iz črk; Podoba umetnikovih sanj;

Zabava: Debel, suh, ozek, širok; Strip Vrtec pri veseli kravi; Strip, uganke in nalepke; strip Zlata ptička; Uganke; kartice za igro; nalepke; Izštevanka; 1, 2, 3 ... 10! Štejmo skupaj – križanke; Igrajmo se s 3; Cici nabiralnik; Umetnija meseca; Misleca; priloga DVD Slon 6 je že med nami; Mali medo in škrat, 11. Cici umetnije – natečaj otroških likovnih del;

CICIBAN, revija za otroke, Mladinska knjiga Založba, letnik 68, november 2012, cena 5,49 EUR

Pesmi: Dane Zajc: Aro; Miroslav Košuta: Sedem lačnih buč; Ina Štampe Žmavc: Mačja dama; Andreja Borin: Mucica; Aleksandra Kocmut: Duhčeve reči; David Bedrač: Škrat brat.

Proza: Savika Remškar: November; Kristina Benkova: Prijatelj; Svetlana Makarovič: Ogledalo; Margit P.

Alhady: Žebelj, močnejši od hiše; Andrej Rozman Roza: Prašiček in kozica v gledališču; Nataša Konc Lorenzutti: Ne boj se, otrok; Tinka Bačič: En vic; Peter Svetina: Pravljica o kuhinjski krpi.

Zabava: Anja Štefan: Uganke; Anja Štefan: Koprive, pesmi z notami; Vladan Nikolič: strip Meček Igor in razbito steklo; Letni časi – sličice, nalepke; Čutila – slikovna priloga.

Reklame: Ciciklub – knjižni klub za otroke; Nori na Poli – salama; NLB – Toli svetuje, kako varčevati; Unikatoy – igrače; Pošta Slovenije – praznične znamke; Frufrubonboni – nekatere reklame so povezane z zabavnimi igrami – skupaj 6 reklam

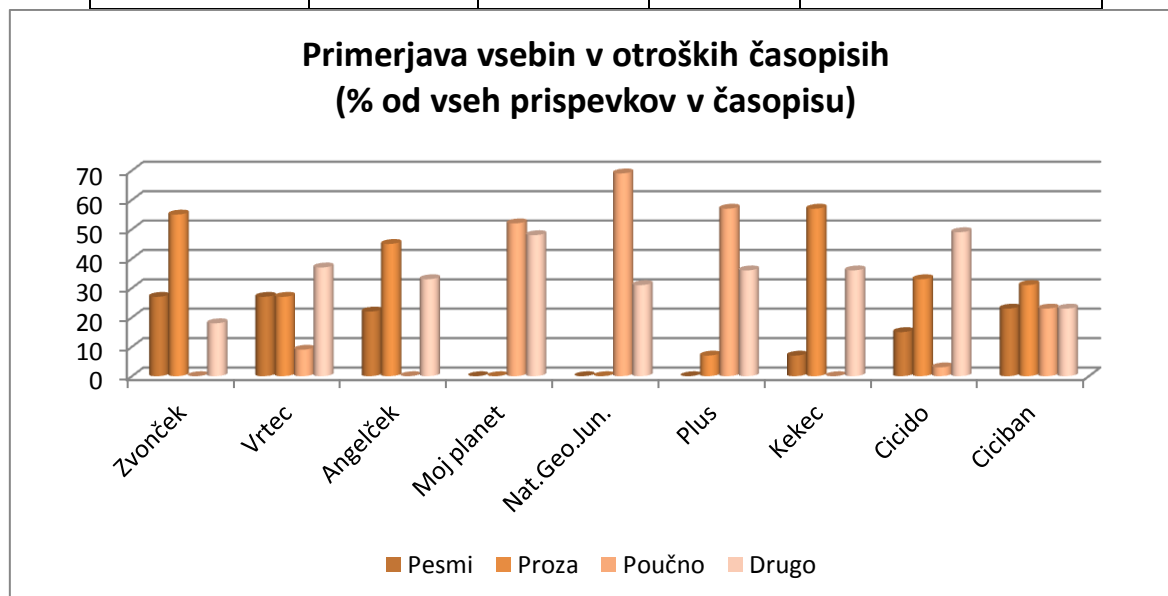
Če navedene vsebine nekdanjih in današnjih revij razvrstiva glede na prispevke – pesmi, proza, poučni članki in zabava, dobiva naslednji pregled:

Revije pred stotimi leti	Pesmi	Proza	Poučni članki	Drugo/zabava
Zvonček	6	12	-	4
Vrtec	3	3	1	4
Angelček	2	4	-	3
Revije danes	Pesmi	Proza	Poučni članki	Drugo/zabava
Moj planet	0	0	13	12
National Geo. Junior	0	0	22	10
Plus	0	2	16*	10
Kekec	1	8	0	5
Cicido	5	11	1	16
Ciciban	6	8	6	6

*od teh 5 rubrik z odgovori na vprašanja bralcev.

Odstotek pesmi, proze, poučnih in zabavnih vsebin v otroških revijah nekoč in danes – od vseh prispevkov v posamezni reviji:

Revije	Pesmi	Proza	Poučno	Drugo
Zvonček	27	55	0	18
Vrtec	27	27	9	37
Angelček	22	45	0	33
Moj planet	0	0	52	48
Nat. Geo. Jun.	0	0	69	31
Plus	0	7	57	36
Kekec	7	57	0	36
Cicido	15	33	3	49
Ciciban	23	31	23	23

Ugotavljava, da so bili otroški časopisi pred stotimi leti usmerjeni predvsem v prozo in poezijo. Danes so otroški časopisi večinoma specializirani za poučne in zabavne vsebine (npr. Moj planet, National Geographic Junior in Plus) ali v pesmi in prozo (revija Kekec) ali pa imajo vsega po malo (npr. revija Ciciban).

6 PRIMERI VSEBIN IZ ČASOPISOV PRED STOTIMI LETI

Posebno pozornost posvečava časopisom pred stotimi leti, saj so precej drugačni od današnjih tudi v jeziku. Izbrala sva nekaj prispevkov iz vseh treh starih otroških časopisov, na osnovi katerih ugotavljajo, kako se je v stotih letih spremenil knjižni jezik. Zastarele besede so poudarjene.

ZVONČEK, LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO¹³

Pouk in zabava, Veseli dogodki iz naše šole

Pričetek šolskega leta. Navzoči so učenci drugega šolskega leta. **Razdele** si zvezke. »Napišite priimek in krstno ime!« zapove učiteljica.

¹³ Zvonček, Leto 13, številka 12, gruden 1912, str. 286.

In glej: na Janezkovem zvezku se lepo bere: Priimek in krstno ime.

Učitelj: »Torej, Kelgar, ti kupiš v **prodajalnici** 1 kg riža za 64 vinarjev in 1 kos mila za 10 vinarjev. Koliko prineseš iz krone domov?«

Učenka: »Prosim, mi vzamemo vse na knjižico.«

VRTEC, ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO¹⁴

Modrost v pogovorih, domačih in tujih

Reki: Pri belem dnevu nič videti. – Podnevi iskati meseca in ponoči **solnca**. – Podnevi gledati na zvezde.

Pa vsak dan jerebice! (Tako se čudi, kdor je naveličan vsega dobrega.)

Praznuje vsak dan svoj rojstni dan (god). – Pri njem je vsak dan semenj. – Rad bi imel samo rdeče dneve v **pratiki**. – Rad bi imel, da bi bila vsak dan nedelja in bi bilo pijančevanje – rokodelstvo.

Dober dan, kje je moja žlica? (Človeku, kateremu je jesti in piti prva in zadnja **reč**.)

Tak dan bi moral biti rdeče naslikan v pratiki. (Prijetno in imenitno!)

Za tako **reč** je najkrajši dan zadosti dolg. (Neprijetno, malo vredno.)

Dan mu je prej v hiši **nego** kruh. – Šest dni stradati, sedmi dan se postiti.

Včerajšnji dan iskati.

Dan iskati s svetilko.

V plaščku nosi dan okrog. (Od dolgega časa ne ve, kaj bi počel.)

Dnevu bi rad oko izžgal. (Če zjutraj predolgo luč gori.) – Dan prižiga.

Dan je treba prijeti pri korenini. (Dobro začeti, pa vrlo izkoristiti.)

Dan in noč nima miru. – Delati (ukvarjati se s čim) podnevi in ponoči.

Ves dan je na nogah kot medved-plesalec. Saj je več dni! (Nikar ne hiti tako.)

Dela iz dneva noč in iz noči dan. (Nima reda.)

Ni bil rojen srečnega dne.

Samo sedem dni v tednu nori.

Dan je kratek, govori hitro! – Tri dni bi govoril o držanju žlice. (Če kdo vse predolgo govori.)

Dober dan pa srečno pot voščiti komu. (Na kratko in mrzlo ga odpraviti.)

In če bi moral osem dni z mačko skupaj jesti. (Če kdo hoče na vsak način doseči, kar si je v glavo vtepel.)

No, zdaj se dani! (Če kdo slednjič razume težko razlago.)

Na dan kaj spraviti.

Obetati si zlate dni.

Kot noč in dan! (Razloček.)«

ANGELČEK, PRILOGA VRTCU¹⁵

»Prijateljica živali (pripoveduje Janko Leban)

Manica je bila velika prijateljica živalim. Posebno je ljubila drobne ptičke. Tem je pozimi pridno trosila zrnja in krušnih drobtinic, da niso **gladovale**. Mati so ji zato darovali za god lepega kanarčka v lični kletki. Pa bi videli Manico, kako je tleskala z rokama, ko je skakal drobn ptiček po kletki **od šibice do šibice** ter drobil tako vesele **pesemce**! Sčasoma se je rumeni ptiček tako privadil Manice, da mu je brez skrbno lahko odprla kletko. In tedaj je drobna živalca zletela Manici na ramo, iz njene roke je **kljevala** ponujani ji košček sladkorja ter ob tem tako ljubko gostolela!

¹⁴ Vrtec, leto 42, številka 12, v Ljubljani, 1. decembra 1912, str. 199.

¹⁵ Angelček, priloga Vrtcu, XX. Tečaj, številka 12, Ljubljana, 1. decembra 1912, str. 189–191.

Angelček, 1. 12. 1912, str. 190.

Manica je stregla ptičku kar najskrbneje, in če je kakega dne povešal glavico in ni hotel jesti, tudi deklica ni bila vesela in ni ji šla jed v slast. Vselej, preden je odhajala v šolo, je gotovo prišla pogledat v sobo, kaj dela ptiček.

Nekega dne je Manica vstala prav zgodaj. Takoj je stopila v sobo, da vidi svojega ljubega »rumenčka«. Ko pa pogleda v kletko – kaj vidi? Ptiček je ležal v kletkinem kotu in se ni **genil**. »Gotovo še spi,« si je mislila Manica in odšla iz sobe. Čez nekaj časa se je pa Manica vrnila v sobo, a kanarček je še vedno »spal«. – »Sedaj ga pa vendar moram zbuditi,« je rekla potihoma sama zase – glasno pa zaklicala: »Rumenček, rumenček, **donašam ti piče!**« Pa ptiček se ni **genil**. Manica je torej vzela ptička iz kletke; pa kako se je prestrašila: Ptiček je bil – mrtev! ... Solza je stopila Manici v oko. Prekrižala si je roki ter **jela** govoriti: »Tu ležiš, uboga živalca! Kar nič več se ne ganeš in več ne žvrgoliš! Ah, škoda, škoda! Kako veselo si druge krati skakljaj od šibice do šibice, ko sem **dohajala** k tebi in se pogovarjala in igrala s teboj! Morda sem jaz zakrivila tvojo smrt? Res, zdaj se spominjam: včeraj sem sama snedla sladkorček, ki so mi ga dali mati in je bil tebi namenjen!«

Potem je pa Manica mrtvega ptička zopet vzela v roko ter ga ogledovala od vseh strani. Nato ga je nesla na vrt, da ga pokoplje pod jablano. Ko je Manica kanarčka pokopavala, so prišli mati na vrt. »No, Manica, kaj pa tu delaš?« Manica pove materi jokaje, kaj se ji je dogodilo. Pa mati so za vse to že vedeli; zakaj ob priprtih durih so poslušali Maničin pogovor. Ganjeni odgovore: »Potolaži se, Manica! Vidim, da imaš dobro srce in da ti je žal lepega ptička. Vendar ne žaluj preveč! Kupila ti bom kmalu drugega! Kdor tako ljubi živali, kakor ti in tako ljubeznivo skrbi zanje, on je gotovo dober človek in je vreden darila!«

Ko je stopila Manica po nekoliko dneh zopet v sobo, kjer je imela kletko, je zagledala v nji novega kanarčka; ta je bil pa še lepši! Ptiček je veselo frfotal po kletki. Kdo je bil srečnejši od Manice!«

Iz navedenega besedila ugotavljava, da vsebuje veliko besed, ki jih danes ne uporabljamo več. Jezik se je v stotih letih malo spremenil. Ugotavljava spremembe oziroma kako bi rekli danes.

- **Razdele** si zvezke. – Razdelijo si zvezke.
- »... kupiš v **prodajalnici** ...« - ... kupiš v prodajalni ...
- Podnevi iskati meseca in ponoči **solna**. – Podnevi iskati mesec in ponoči sonce.
- Rad bi imel samo rdeče dneve v **pratiki**. – Pratique danes ne poznamo več. Slovar slovenskega knjižnega jezika (v nadaljevanju SSKJ) piše, da je pratika »knjiga,

navadno manjšega formata, s koledarskimi podatki, vremenskimi napovedmi in praktičnimi poučnimi sestavki.«¹⁶

- Človeku, kateremu je jesti in piti prva in zadnja **reč**. - ... prva in zadnja stvar.
- Za tako **reč** je najkrajši dan zadosti dolg. - Za tako stvar ...
- Dan mu je prej v hiši **nego** kruh. - Dan mu je prej v hiši kot kruh.
- ... trosila zrnja in krušnih drobtinic, da niso **gladovale**. - ... da niso stradale.
- ..., ko je skakal drobni ptiček po kletki **od šibice do šibice** ter drobil tako vesele **pesemce!** - ..., ko je skakal drobni ptiček po kletki od palice do palice ter pel vesele pesmice.
- ... iz njene roke je **kljevala** ponujani ji košček ... - ... iz njene roke je kljuvala ...
- Ptiček je ležal v kletkinem kotu in se ni **genil**. - ... in se ni ganil.
- »Rumenček, rumenček, **donašam ti piče!**« - ... prinašam ti pijačo!
- Prekrižala si je roki ter **jela** govoriti: ... - ... začela govoriti
- Kako veselo si **druge krati** skakljal **od šibice do šibice**, ko sem **dohajala** k tebi ... - Kako veselo si običajno skakljal od palčke do palčke (ali od grede do grede), ko sem prihajala k tebi ...

7 PRIMERJAVA REKLAMNIH OGLASOV V OTROŠKEM TISKU PRED STOTIMI LETI IN DANES

Zanimalo naju je, če so bili reklamni oglasi prisotni tudi v starih časopisih ter kaj so propagirali. Analizirala sva oglase in izdelala naslednjo preglednico.

Otroška revija	Reklamni oglasi v revijah pred stotimi leti	
Zvonček 1912, št. 12	1	Slovensko Abecedo za ženska ročna dela priporoča Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani, Dolenjska cesta 21.
	1 (skupaj 2)	Zvonček izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5K, pol leta 2K 50h, četrto leta 1K 25h. Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8. Rokopise je pošiljati na naslov: Engelbert Oangi, učitelj v Idriji.
Vrtec 1912, št. 12	1	Nove knjige in listi. Petra Bohinjca izbrani spisi. 1. Zvezek: Drobnice, Kranj, 1913. Cena broš. 1K. - Knjižica je priporočila vredna. Podaje nam na 98 straneh šest povesti. Štiri, posebno prikupne, so ponatisnjene iz Vrtca. Na novo priobčena, najdaljša Češka knežna je nekoliko bolj zapletena in ne dovolj lahkotna za nežno deco; a je skrbno izdelana za bolj odraslo mladino. (Večkrat ponavljani nenavadni izrek »Nezdravja mi« bi moral imeti kako pojasnilo v opombici.)
	1 (skupaj 2)	Vabilo na naročbo. Cena Vrtcu in Angelčku je skupno 5Ks20h; Angelček posebej stane na leto 1K20h. (Na 10 izvodov pod skupnim zavitkom se daje en po vrhu.) Naročnina in vsi spisi, namenjeni Vrtcu in Angelčku, naj se pošiljajo z naslovom: Anton Kržič, c. Kr. profesor v Ljubljani ali Uredništvo Vrtčevo (Sv. Petra cesta št. 78.) V Katoliški Bukvarni se dobivajo tudi še poprejšnji letniki in sicer: 1 Vrtec, 1906 - 1912, vezan po 4K. - 2. Angelček (I., II., IV., VIII. In IX.) vsi tečajji po 1K vezani. - 3. P. Angelik Hribar. Mladinski glasi 1. Zvezek po 26h, II. in III. Zvezek po 40h. - 4. Nedolžnim srcem po

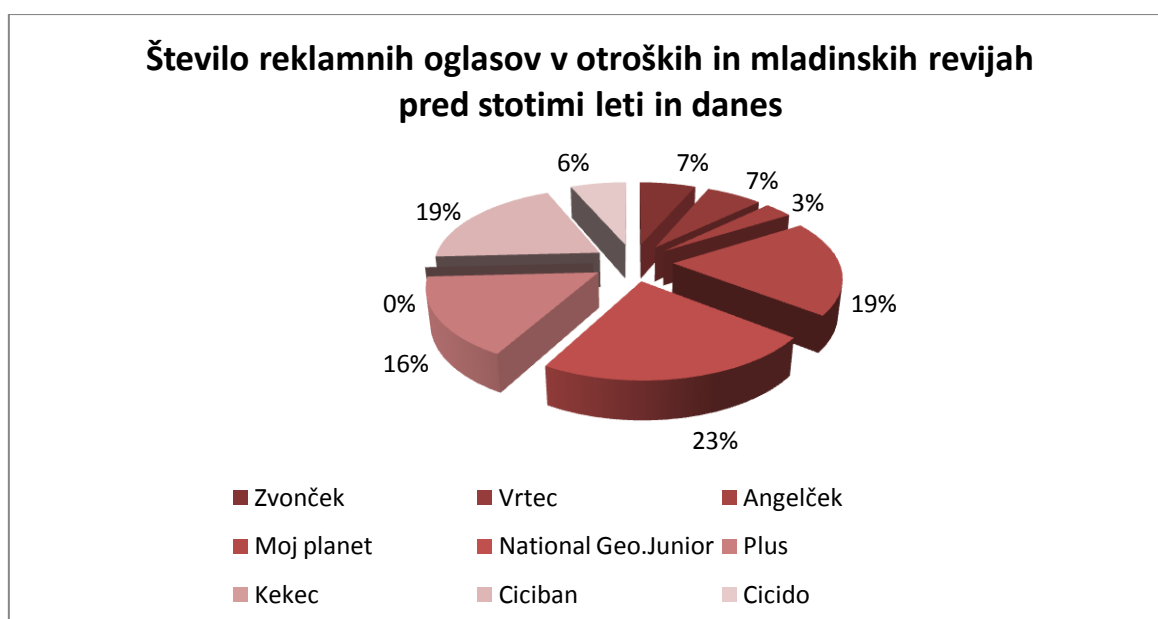
¹⁶ http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=pratika&hs=1, marec 2013.

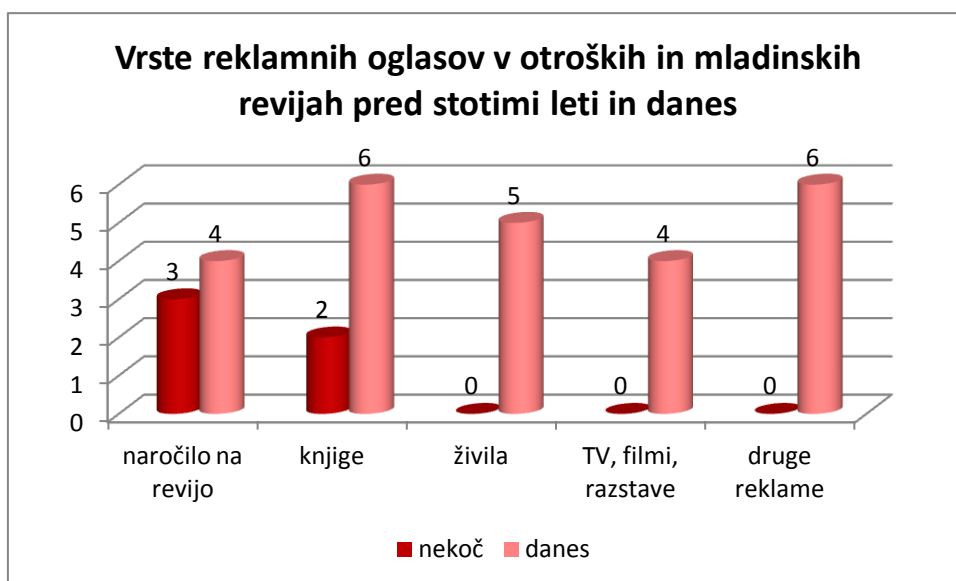
		1K20h kart. In 1K35h lično v platnu. – 5. Iz raznih stanov, po 25h. – 6. Obnovljeni vrtec s1. Zvezek vezan 3K. – 7. Osmero blagrov ali nauk o srečnem življenju broš. 1K 60h, vez. 2 K.
Angelček 1912, št. 12	1	Angelček izhaja kot brezplačna priloga Vrtca, a se lahko naroča tudi posebej za 1K20h na leto. Kdor naroči skupno deset izvodov, dobi enega po vrhu. V Katoliški Bukvarni se prodajajo še poprejšnji tečaji, kart. po 1K, in sicer še vsi, razen I. in II., IV., VIII. In IX. – Naročnina za XXI.tečaj naj se pošilja z naslovom: Anton Kržič, c. kr. profesor, ali pa Upravništvo Vrtca v Ljubljani (Sv. Petra cesta 78.)
Otroška revija	Reklamni oglasi v današnjih revijah	
Moj planet, oktober 2012	6	Zavarovalnica Triglav; naročilo na Moj planet + PIL; RTV SLO – Otroški in mladinski program Televizije Slovenija – Firbcologi; Poli, najbolj nora klobasa; Moj Mobi; Moj planet – naročam revijo;
National Geographic Junior, februar 2012	7	Planet dinozavrov 2, Planet TUŠ, razstave v Kranju, Celju in Mariboru; Limonada Sola; Volksbank varčevanje za najmlajše; Rokus Klett – vadnice za pripravo na nacionalno preverjanje znanja; Postani naročnik revije National Geographic Junior; NG Slovenija National Geographic za starše; Rokus Klett – Učbenik za zaljubljanje
Plus 2012, 9. 11. 2012	5	Nova sezona oddaje Ugani, kdo pride na večerjo; 4 knjige Emka; 3 knjige – Založba Miš in Mladinska knjiga Založba; film Hobit; Lonely Planet – zbirka Vse, kar te zanima;
Kekec 2012, oktober 2012	0	Reklame: jih ni.
Cicido 2012, november 2012	2	Zakladi otroštva – Mladinska knjiga Založba; Kraš Kraljestvo živali;
Ciciban 2012, december 2012	6	Ciciklub – knjižni klub za otroke; Nori na Poli – salama; NLB – Toli svetuje, kako varčevati; Unikatoy – igrače; Pošta Slovenije – praznične znamke; Frufru bonboni – nekatere reklame so povezane z zabavnimi igrami;

Otroški/mladinski časopis	Naročilo na revijo	Knjige	Živila	TV, filmi, razstave	Druge reklame	Skupaj
Zvonček	1	1	0	0	0	2
Vrtec	1	1	0	0	0	2
Angelček	1	0	0	0	0	1
Skupaj	3	2	0	0	0	5
Moj planet	2	0	1	1	2	6
National Geo. Junior	2	2	1	1	1	7
Plus	0	3	0	2	0	5
Kekec	0	0	0	0	0	0
Cicido	0	1	1	0	0	2
Ciciban	0	1	2	0	3	6
Skupaj	4	6	5	4	6	26

Ugotavljava, da je bilo oglasov v otroških časopisih pred stotimi leti zelo malo, samo po dva, ali pa celo samo po eden. Danes je kar nekaj oglasov v vseh revijah, razen v Kekcu. Še posebej veliko reklamnih oglasov je v revijah National Geographic Junior (7), Moj planet in Ciciban (po 6) ter v reviji Plus (5). Zanimivo je, da v reviji Kekec reklamnih oglasov ni.

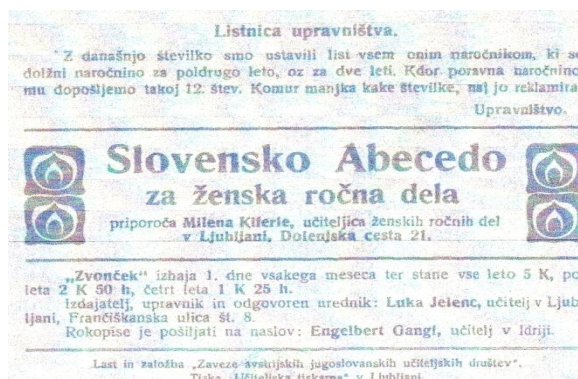

Razlike so tudi v vsebini oglasov. Pred stotimi leti je bilo oglasov malo, ti pa so bili za naročnino na revijo ali za nove knjige. Današnji reklamni oglasi deloma odražajo naš potrošniški način življenja in našega zanimanja. Danes prevladujejo oglasi za knjige, živila ter za oddaje na televiziji, za filme in razstave. Poleg tega še vedno v otroških revijah ostajajo oglasi za naročnino na revije kot nekoč. Druge reklame so še: zavarovalnice, mobilni telefon, bančno varčevanje za najmlajše, za praznične znamke Pošte Slovenije in za igrače. Opažava, da so reklame v otroških revijah povezane z zabavnimi igrami. Če podrobneje pogledava, kakšno vrsto hrane reklamni oglasi predstavljajo, so to: Poli (z geslom: najbolj nora klobasa), limonada Sola, čokolada Kraš Kraljestvo živali in za Frufrufu bomboni. Gre torej za nezdravo hrano z veliko dodatki (Poli, Sola) ali pa za sladkarije (čokolada, bomboni).

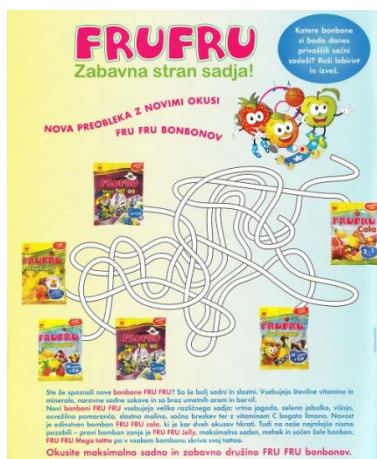
Informacija o novih knjigah in listih (časopisih), Vrtec, leto 42, št. 12, 1. 12. 1912.

Oglas za ženska ročna dela, Zvonček, leto 13, št. 12, gruden 1912, zadnja stran.

Oglas za igrače, Ciciban, št. 4, december 2012, str. 86.

Oglas za bombone, Ciciban, št. 4, december 2012, str. 88.

Oglas za album in čokolade Kraljestvo živali, Cicido, št. 3, nov. 2012, str. 48.

8 PRIMERJANJE ŠTEVILA STRANI IN SLIKOVNEGA GRADIVA V OTROŠKEM TISKU PRED STOTIMI LETI IN DANES

Iz analize treh letnikov (1912, 1913 in 1914) Zvončka, Vrtea in Angelčka ugotavljava podatke o obsegu v spodnji preglednici.

Časopisi pred stotimi leti	Strani letnik/številka povprečno	Število risanih ilustracij letnik/številka povprečno
Zvonček - 1912	288/24	56slik/povp. 4,7
Zvonček - 1913	288/24	48 slik/povp. 4
Zvonček - 1914	288/24	44 slik/povp. 3,7
Vrtec - 1912	207/17	16slik/povp. 1,3
Vrtec - 1913	200/17	15slik/povp. 1,3
Vrtec - 1914	200/17	17 slik/povp. 1,4
Angelček - 1912	188/16	17 slike/povp. 1,4
Angelček - 1913	190/16	15 slik/povp. 1,3
Angelček - 1914	190/16	19 slik/povp. 1,6

Če primerjava le posamične številke, dobiva spodnjo preglednico. Ugotavljava, da so za stare časopisne okraske značilne vinjete. SSKJ za vinjeto navaja naslednjo razlago: »**Vinjéta**: majhna, preprosta okrasna risba, zlasti na začetku ali koncu besedila«. ¹⁷

Časopisi pred stotimi leti	Strani	Število risanih ilustracij	Število fotografij črno-bele/barvne
Zvonček 1912	24	Naslovnica, 5 risb, okrašene začetne črke: L, N, K, R, G, P, T, V, M, D (10 črk), 20 vinjet med prispevki, 1 vinjeta v obliki okvira	4 črno-bele fotografije Sv. Miklavž, učiteljica Agneza Zupanova, Turški častnik, otrok v obleki, nebotičniki
Vrtec 1912	16	Naslovnica, 1 risba, 3 okrašene začetne črke: C, S, Z; 1 vinjeta v	1 slika: Sneg orjejo.

¹⁷ http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vinjeta&hs=1, februar 2013.

		naslovu	
Angelček 1912	16	Naslovnica, 2 risbi, 4 začetne črke V, S, B, M; 4 vinjete	1 slika: Pst! Dedek spi.

Štev. 12. V Ljubljani, 1. grudnia 1912. Leto XIII.

Polstranska naslovna risba na prvi notranji strani, Zvonček, 1. grudnia 1912.

Polstranska naslovna risba na prvi notranji strani, Vrtec, 1. decembra 1912.

Zapravljivec.

Iz šol. zvezkov štirirazredne ljudske šole pri Sv. Jurju ob Taborn.

Franca Urankarjeva:

Imel sem lepo domačijo, a vse je šlo v tako raketno letenje. Ljudje so me premotili, in šli smo v gostilnico; tam smo kvartali popivati in se tudi krepili, če je bilo treba. Le goveda sem prodal les in pšenico česli že v bližini; s tem sem mogel počinkati, da bi doznal. Šli so vsi in tudi zadnja kravica iz hišice. Nazadnje so mi na dražji prodali domačijo.

Zona je bila pridna in delavna in ni ji bilo po gladi, da sem tako popaval, a rekel sem ji, da sem jaz gospodar. In tako sem zapravil vse svoje tucije.

Gabrijela Slantinkova:

Imel sem lepo domačijo, ki sem jo dalje časa pravo redno oskrboval. Še danes...

Franja Divjakova:

Po očetu sem prevzel lepo, nezadoljeno posestvo. Nekaj časa sem marljivo vodil gospodarstvo, a naposled so me premotili ljudje, da sem pustil gospodarstvo in začel popivati. Gospodarstvo je bilo brez gospodarja in tako je šlo takova pot. Ko je msem smel denarja, da bi popaval, sem prodal les iz gozda. Ker mi je že tega denarja zamačkalo, sem prodal prenos, ki je še avreka. Tako je šlo naprej. Prodaj sem voličke, in šel je tudi zadnji rep iz hišice. Ko sem se pa še vedno boljbolj popravil v dolžave, so mi koščino prodali na dražjo vso domačijo.

Imel sem sicer priložnost, ki mi je vedno priložna, mi se pobježam, a jaz se nisem znebil za te prošnje, čes, jaz sem ropotdar hito.

Kotiček gospoda Doropoljskega je prvi kotiček za prispevke bralcev, Zvonček, leto 13, št. 12, gruden 1912, str. 287.

Rešitev besedne naloge v enajsti številki.

Simon Jenko.

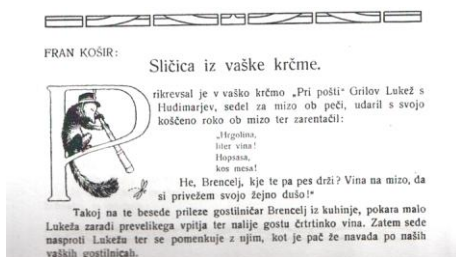

Prav so jo rešili: Milica in Vlado Valenčič v Trnovem; Franja Divjakova in Franca Urankarjeva pri Sv. Jurju ob T. bonu; Saša Ližan, učence v lurski Bistrici; Danica Maier Čalovec; Spindler, učence v razr. slove šole v Celju; Vlas Rudež, grad. Tolet vrt, učence in učence ljudske šole; Soti, Staniko in Boris Samsa v ltr. Bistrici; Tatjana, Vlas in Vidka Horvat v Ptuj; Slavica, Nuška in Marika Lipovšek učence v Ljubljani; Rozika Useimann, učenka pri Sv. Martin pri Vurbergu.

Demant v deseti številki Zvončka sta tudi rešil Julka Bizjak in Miri Kogelj, učenci V. razr. ljudske šole v Idriji.

Zabavne vsebine v časopisu Zvonček, leto 13, št. 12, gruden 1912, str. 286.

Ugotavljava, da so v starih časopisih pogosto okrašene prve črke na začetku besedila, da je veliko vinjet med prispevki in nekaj risb. Redke fotografije so črno bele.

FRAN KOŠIR:

Sličica iz vaške krčme.

Priljubljen je v vaški krčmi „Pri pošti“ Grilov Lukež s Hadimarjev, sedel za mizo ob peči, udaril s svojo koščeno roko ob mizo ter zarentačil:

„Higlas,
liter vina!
Hopasa,
kon masal!“

He, Brenčelj, kije te pa pes drži? Vina na mizo, da si privelem svojo žejno dušo!

Takoj na te besede prilze gostilničar Brenčelj iz kuhinje, pokara malo Lukeža zaradi prevelikega vpija ter nalije gosta četrtniko vina. Zatem sede nasproti Lukeža ter se pomenkuje z njim, kot je pač že navada po naših vaških gostilnicah.

Velika prva črka, Zvonček, leto 13, št. 12, gruden 1912, str. 277.

Njena sreča . . .

Zatulila je burja okrog oglov, in iz stare železne peči dilo. Vsa soba je bila že v dimu, da se je kor peči do okna. Zunaj je snežilo kot za stavo. Stark pri železni peči in si grela premrle ude, ni še pomnila kaj In toča je bilo že dolgo.

Velika prva črka in vinjeta, Vrtec, leto 42, št. 12, 1. decembra 1912, str. 197.

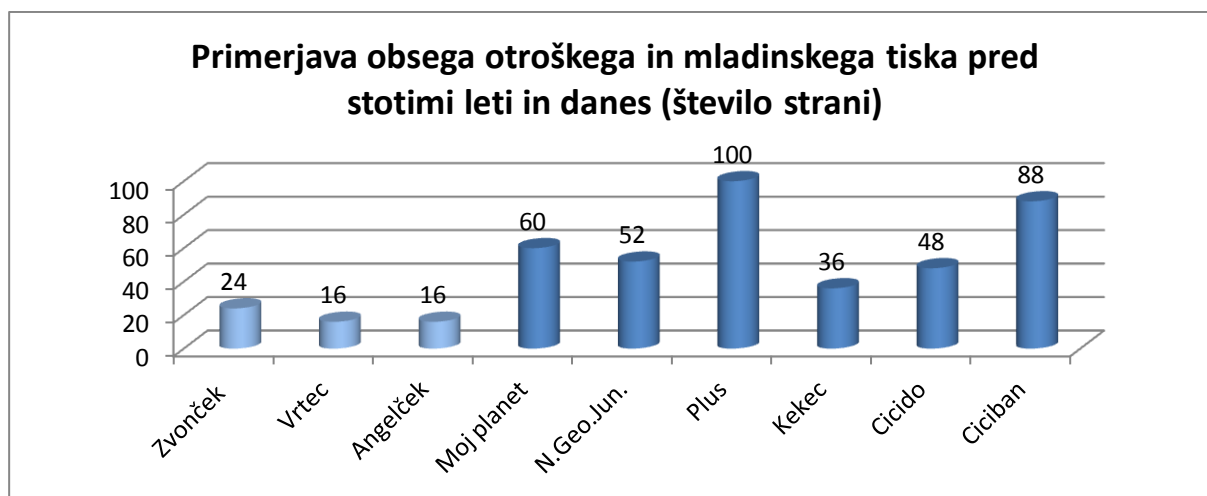
Turški vojak, črno-bela fotografija v časopisu Zvonček, leto 13, št. 12, gruden 1912, str. 283.

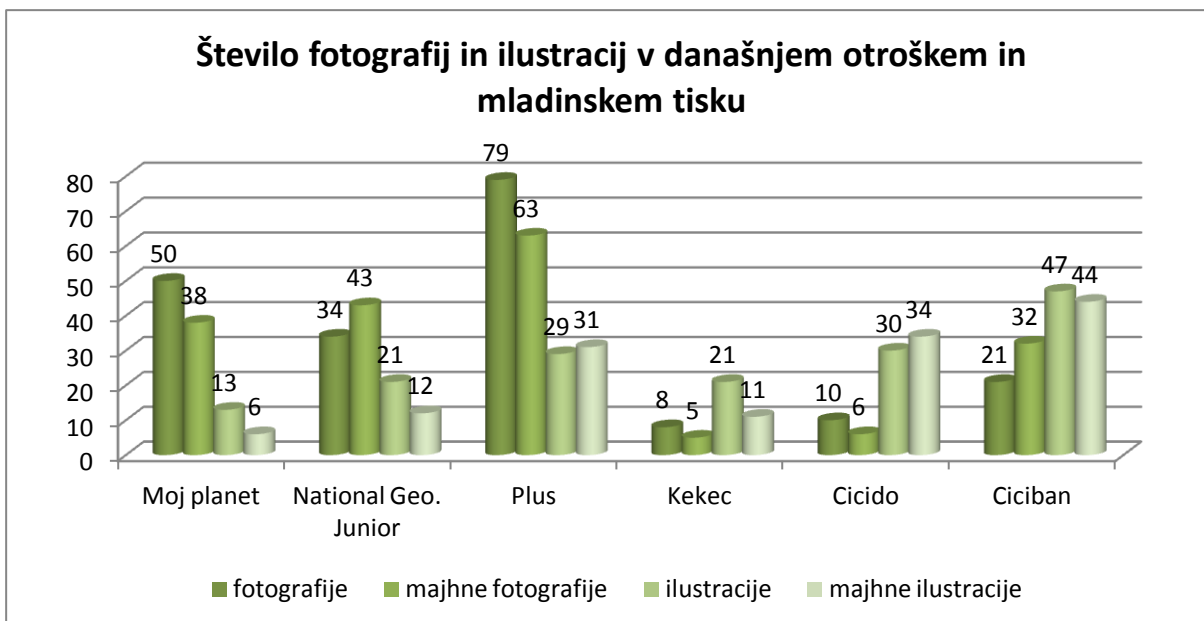
Sneg orjejo, črno-bela ilustracija v časopisu Vrtec, leto 42, šte. 12, 1. decembra 1912, str. 193.

Današnje revije	Strani	Fotografije	Majhne fotografije	Ilustracije	Majhne ilustracije
Moj planet	60	50 (6)	38	13 (3)	6
National Geo. Junior	52	34 (9)	43	21 (1)	12
Plus	100	79 (5)	63	29	31
Kekec	36	8	5	21 (6)	11
Cicido	48	10 (1)	6	30 (11)	34
Ciciban	88	21 (1)	32	47 (13)	44

*(v oklepaju je število celostranskih fotografij ali ilustracij)

Po obsegu oziroma številu strani se otroški časopisi nekoč in danes zelo razlikujejo. Pred stotimi leti so obsegali od 16 (Vrtec, Angelček) do največ 24 strani (Zvonček), danes pa obsegajo od 36 strani (Kekec) do največ 100 strani (Plus), Ciciban ima 88 strani itd.

Otroški časopisi pred stotimi leti so imeli od ene do največ štiri črno-bele fotografije. Danes so fotografije pomemben sestavni del vsake revije. Črno-belih fotografij skoraj ni več, razen če gre za stare dokumentarne fotografije. Fotografija je danes postala osnova za oblikovanje. Veliko revij je takšnih, da imajo v podlagi veliko sliko, na kateri je besedilo, poleg nje pa je še več majhnih slik, ki slikovno ponazarjajo značilnosti, opisane v besedilu. Opažava, da imajo nekatere revije več fotografij, druge pa več ilustracij. S fotografijami so izredno bogate revije: Plus, Moj planet in National Geographic Junior. Po ilustracijah prednjačita reviji Ciciban, Cicido in Kekec. Barvne ilustracije so prav tako različnih velikosti, od celostranskih do majhnih skic.

Veliko manjših fotografij na eni strani, revija Plus, letnik 65, 9. 11. 2012, str. 28.

Fotografija kot podlaga za besedilo, National Geographic Junior, št. 86, februar 2012, str. 22.

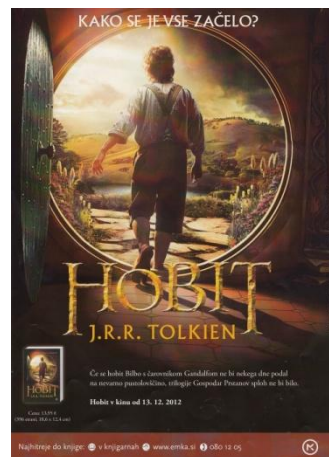
Zabavne vsebine v reviji Plus, letnik 65, 9. 11. 2012, str. 94.

Celostranska ilustracija v reviji National Geographic Junior, št. 86, februar 2012, str. 28.

Ilustracija v reviji Kekec, letnik 22, št. 2, oktober 2012, str. 11.

Ilustracija za oglas, revija Plus, letnik 65, 9. 11. 2012, str. 99.

9 KATERE ČASOPISE NAROČAJO UČENCI OSNOVNE ŠOLE RODICA IN KATERE SO NAROČALI V PRETEKLOSTI?

Iz šolskega arhiva nama je uspelo dobiti nekaj poročil o mladinskem tisku v posameznih šolskih letih. Število učencev, ki so imeli v šoli naročene otroške ali mladinske revije, prikazuje spodnja preglednica. Čeprav podatki niso popolni, je preglednica zanimiva.

Revija	1988/1989	1995/1996	1997/1998	2000/2001	2003/2004	2011/2012
PIL	129	60	78	45	64	21
Pionir	15	0	0	0	0	0
Proteus	2	1	0	0	0	0
Ciciban	135	180	158	112	49	54
Kekec	0	18	29	5	4	0
Presek	61	7	0	0	0	0
GEA	0	9	23	11	3	0
Tim	0	10	0	0	0	0
Petka	0	61	68	31	5	0
Čebelica	0	14	0	0	0	0
Firbec	0	0	517	0	0	0
Zmajček	0	0	0	0	49	0
PIL Plus	0	0	0	22	35	1
Cicido	0	0	0	2	0	0
Hepko	0	0	0	0	26	0
Nat.Geo.Junior	0	0	0	0	67	0
Cicizabavnik	0	0	0	0	0	8
Moj planet	0	0	0	0	0	2

Ugotavljava, da so nekatere revije več ali manj stalnice v vseh letih, za katere imava podatke. To so revije: **PIL, Ciciban, Kekec, GEA in Petka**. Revije, ki so naročali do leta 1995/1996, pa danes učenci nanje niso več naročeni, so: **Proteus, Presek, Tim in Čebelica**. Izjema - lahko bi rekla »muha enodnevnica«, ki se je pojavila v šolskem letu 1997/1998, potem pa kmalu prenehala izhajati, je revija Firbec. Te revije učenci niso naročili, ampak so jo v šolskem letu 1997/1998 prejeli vsi brezplačno. Revije, ki jih do leta 2000 ni bilo, so: **PIL Plus, Cicido, Zmajček, Hepko, National Geographic Junior, Cicizabavnik in Moj planet**.

10 REZULTATI ANKETIRANJA UČENCEV

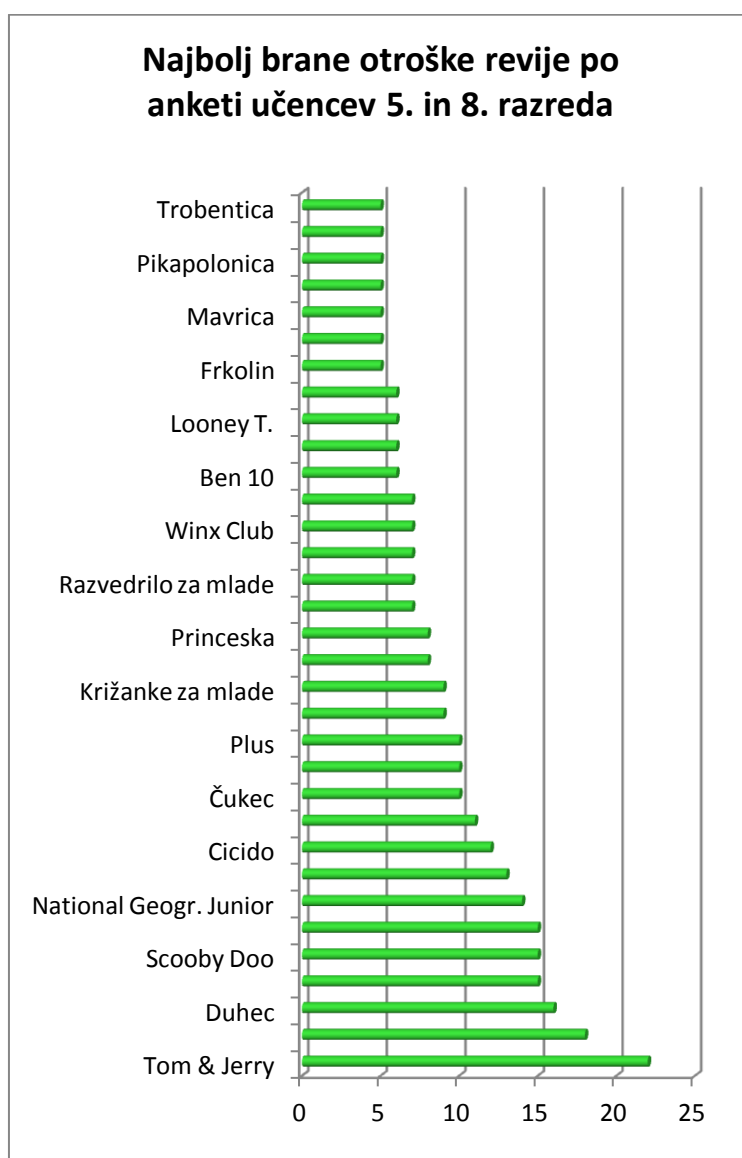
Sestavila sva kratko anketo in jo razdelila učencem dveh oddelkov 5. in 8. razreda. Učenci so nama vrnilo skupno **56 anket**, od tega petošolci 25 anket (starost: 10 let), osmošolci pa 31 anket (starost: 13 let).

1. Katere mladinske revije pogosto bereš?

V prvem vprašanju so bile naštetе vse otroške in mladinske revije, ki danes izhajajo, anketiranci pa so obkrožili tiste, ki jih pogosto berejo.

Revija	5. razred		8. razred		Skupaj
	deklice	dečki	deklice	dečki	
Alan Ford	1	1	0	0	2
Barbie	2	0	4	1	7
Ben 10	1	4	1	1	6
Ciciban	3	5	3	0	11
Cicido	3	5	3	1	12
Cici zabavnik	0	2	3	1	6
Cool	1	1	0	0	2
Čuk	1	0	1	0	2
Čukčev zabavnik	2	0	0	0	2
Čukec	2	3	3	2	10
Duhec	3	7	4	2	16
Frkolin	1	3	1	0	5
Filly	1	1	1	0	3
Gea	3	2	0	3	8
Genialec	1	0	1	1	3
Hello Kitty	1	0	3	1	5
Kekec	3	5	1	0	9
Križanke za mlade	4	3	1	1	9
Lokomotivček	0	0	1	0	1
Looney Tunes	0	3	1	2	6
Mavrica	2	1	1	1	5
Miki miška	1	8	3	1	13
Miki Max	0	7	2	1	10
Moj planet	4	8	1	2	15
Moj moj	0	2	1	2	5
Monster High	1	1	0	0	2
National Geogr. Junior	3	7	0	4	14
Pikapolonica	1	2	1	1	5
Plus	3	2	3	2	10

PIL	5	5	3	5	18
Pink	1	0	2	1	4
Presek	1	2	0	0	3
Princeska	1	2	4	1	8
Proteus	1	2	0	0	3
Prostočasnik	2	0	1	0	3
Razvedrilo za mlade	4	0	3	0	7
Smrklja	3	1	11	0	15
Srečko in Reksi	2	4	1	0	7
Scooby Doo	1	10	4	0	15
Skavtič	1	0	0	1	2
Tabor	1	1	1	3	6
Tim	1	0	0	2	3
Tom & Jerry	5	13	3	1	22
Tomaž in prijatelji	1	0	3	1	5
Trobentica	1	1	2	1	5
Winx Club	1	1	4	1	7
Zmajček	3	2	2	0	7

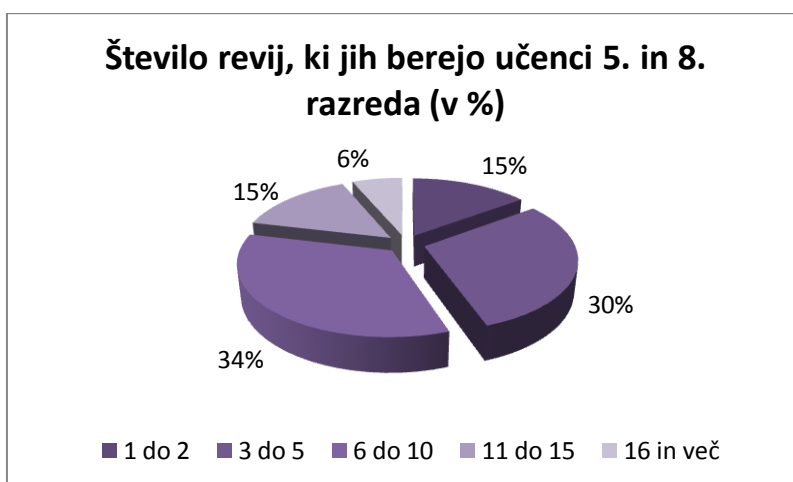

Najbolj brane revije, ki jih bere 16 učencev ali več, so: **Tom & Jerry** (prebira jo 22 učencev), **PIL** (18 učencev) in **Duhec** (16 učencev 5. in 8. razreda). Te revije predstavljajo 15 % vseh otroških in mladinskih revij, ki jih prebirajo anketiranci.

Zelo brane revije, ki jih bere 11 do 15 učencev, so: **Ciciban, Cicido, Miki miška, Moj planet, National Geographic Junior, Smrklja in Scooby Doo**. Te revije predstavljajo 30 % vseh otroških in mladinskih revij.

Šest do deset učencev bere tudi revije: Barbie, Ben 10, Cicizabavnik, Gea, Kekec, Križanke za mlade, Loonely Tunes, Princeska, Razvedrilo za mlade, Srečko in Reksi, Tabor, Winx Club in Zmajček. Takih je kar 34 % vseh otroških revij.

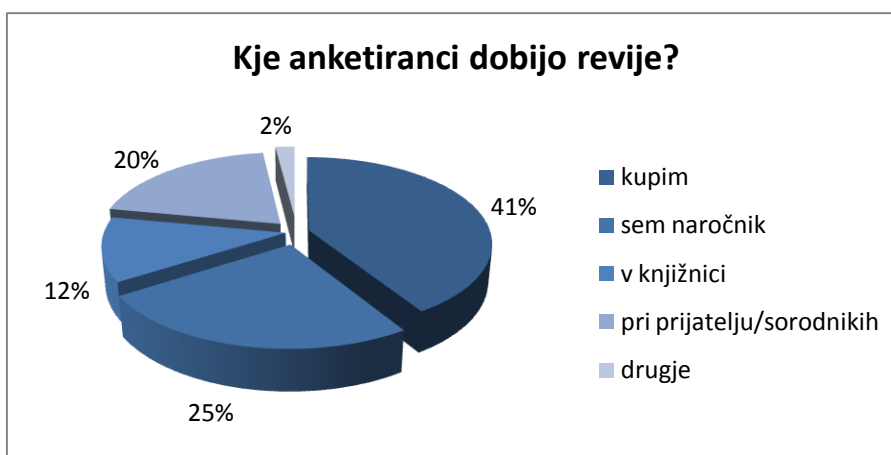
Število bralcev	otroške revije
1 do 2	7
3 do 5	14
6 do 10	16
11 do 15	7
16 in več	3

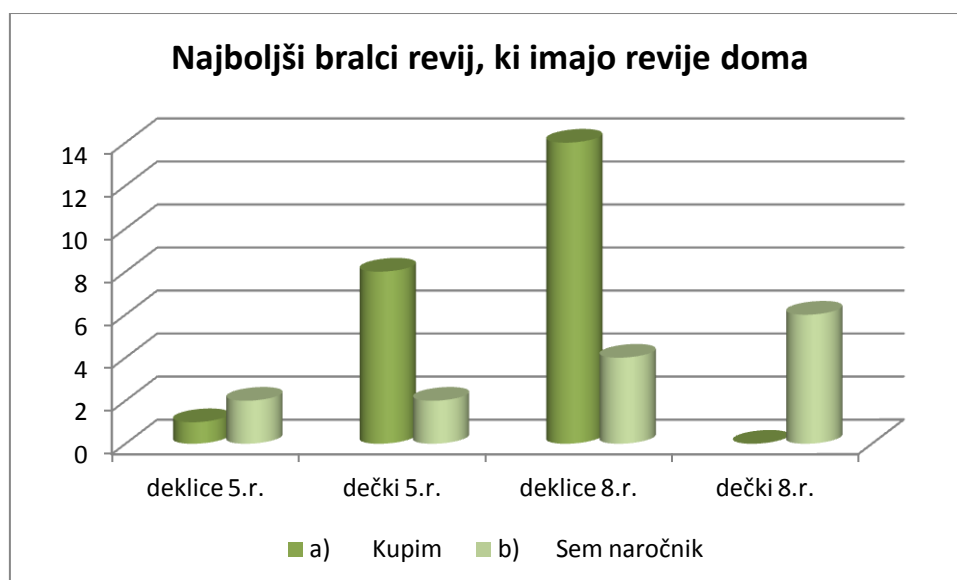
4 Kje revije dobiš za branje?

Anketirancem sva ponudila štiri možnosti, lahko pa so anketiranci sami dodali odgovor.

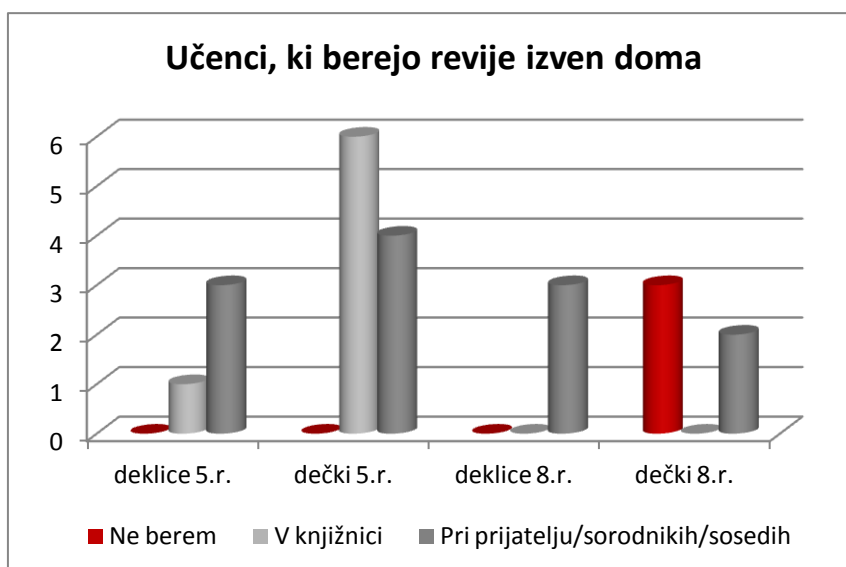
Revija	5. razred		8. razred		Skupaj	% od 56
	deklice	dečki	deklice	dečki		
a) Kupim	1	8	14	0	23	41
b) Sem naročnik	2	2	4	6	14	25
c) V knjižnici	1	6	0	0	7	12
d) Pri prijatelju/sorodnikih	3	4	3	1	11	20
e) Drugo: v domači knjižnici	0	2	0	0	2	4
f) Drugo: pri sosedu	0	0	0	1	1	2

Zanimalo naju je tudi, kdo so najboljši bralci revij in koliko učencev otroških in mladinskih revij ne bere. Meniva, da najbolj temeljito revije preberejo tisti, ki jih imajo doma – jih kupijo ali so naročniki nanje. Površno berejo otroške in mladinske revije tisti učenci, ki si revije samo izposojajo od prijateljev ali v knjižnici in jih nimajo doma.

Ne berejo ali površno berejo revije	5. razred		8. razred		Skupaj	% od 56
	deklince	dečki	deklince	dečki		
Ne berem	0	0	0	3	3	5
V knjižnici	1	6	0	0	7	12
Pri prijatelju/sorodnikih/sosedih	3	4	3	2	11	20
Skupaj	4	10	3	5	21	37

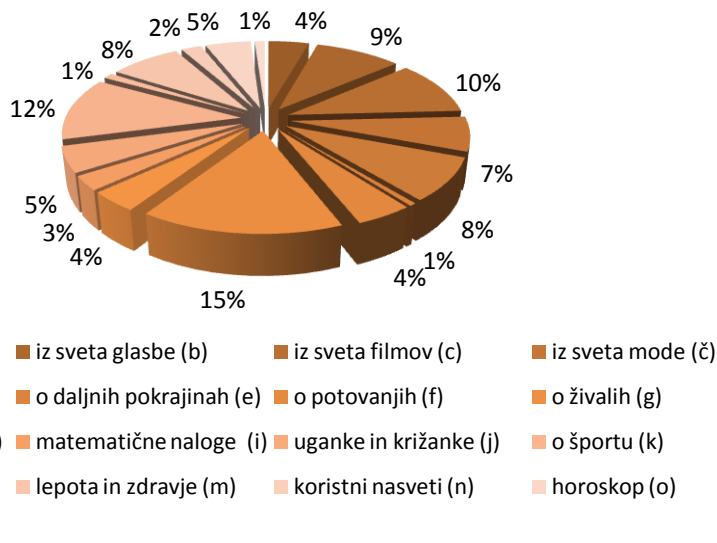

5 Katere vsebine te v mladinskih revijah najbolj pritegnejo?

Ne berejo ali površno berejo revije	5. razred		8. razred		Skupaj
	deklince	dečki	deklince	dečki	
o novostih v tehniki (a)	1	3	1	3	8
iz sveta glasbe (b)	3	2	11	1	17
iz sveta filmov (c)	1	5	8	5	19
iz sveta mode (č)	1	0	10	1	12
nasveti o ljubezni (d)	0	2	10	3	15
o daljnih pokrajinah (e)	0	0	1	0	1
o potovanjih (f)	0	3	4	1	8
o živalih (g)	5	12	7	4	28
o rastlinah in naravi (h)	0	3	1	3	7
matematične naloge (i)	1	1	2	1	5
uganke in križanke (j)	3	4	0	2	9
o športu (k)	2	11	4	5	22
poezija in proza (l)	0	1	1	0	2
lepota in zdravje (m)	1	2	10	1	14
koristni nasveti (n)	0	1	3	0	4
horoskop (o)	1	1	6	1	9
drugo: kemija	0	0	0	1	1

Učence najbolj pritegnejo vsebine **o živalih** (15 % učencev), o športu (12 %), filmih (10 %), glasbi (9 %), nasvetih o ljubezni in o lepoti in zdravju (po 8 %) in iz sveta mode (7 %).

Katere vsebine učence v revijah najbolj pritegnejo?

Pod drugo: 5. razred – kuharski nasveti, 8. razred – kemija

4. Katere vsebine v mladinskih revijah pogrešaš?

5. razred		8. razred	
deklice	dečki	deklice	dečki
kuhanje, peka	stripi	o spolnosti 4x	več znanosti
o živalih 2x	o dinozavrih	o pevcih in igralcih 2x	o pevcih in igralcih
dobri nasveti	traktor	o kemiji	iz sveta filmov
	križanke	o knjigah za odrasle	kvize o ljubezni
		več o zvezdnikih	
		o šoli	
		o zdravju	
		o jumru	
		več zgodbic	

Anketiranci iz 8. razreda v revijah pogrešajo predvsem vsebine o spolnosti, ljubezni, o znanih pevcih in igralcih, o zdravju, računalniških programih in določenih predmetnih področjih (npr. iz kemije).

11 UGOTOVITVE

Ob koncu naloge lahko svoja predvidevanja potrdiva ali zavrževa z ugotovitvami, do katerih sva s svojim raziskovanjem prišla.

Hipoteza 1: kateri časopisi so za otroke izhajali pred stotimi leti, nama ni bilo znano. Predvidevala pa sva, da otroci danes berejo revije, ki jih tudi sama dobro pozna: PIL, Moj planet, National Geographic Junior. Predvidevala sva, da je danes takih revij okoli 15, pred stotimi leti pa sta bili dve.

Ugotovitev 1: Ugotovila sva, da so pred stotimi leti izhajali trije otroški »listi«: Zvonček, Vrtec in Angelček, ki je bil priloga Vrtca. Hipoteza glede otroških revij, ki izhajajo danes, se ni potrdila. Ugotovila sva, da danes izhaja kar 49 otroških revij. Najbolj brane od njih so Tom & Jerry, PIL in Duhec, za njimi pa: Ciciban, Cicido, Miki miška, Moj planet, National Geographic Junior, Smrklja in Scooby Doo.

Hipoteza 2: Predvidevala sva, da so pred stotimi leti otroški časopisi pisali o pravljicah, da so objavljali pesmi, danes pa v njih pišejo o moderni glasbi in filmih, o živalih, o šoli, o problemih učencev, o športu, o igrah in še marsičem.

Ugotovitev 2: Hipoteza se je potrdila. Ugotavljava, da so bili otroški časopisi pred stotimi leti usmerjeni predvsem v prozo in poezijo. Danes so otroški časopisi večinoma specializirani za poučne in zabavne vsebine (npr. Moj planet, National Geographic Junior in Plus) ali za pesmi in prozo (revija Kekec) ali pa imajo vsega po malem (npr. revija Ciciban).

Hipoteza 3: Otroški časopisi so bili otrokom pred stotimi leti težje dosegljivi, zato so jih bolj spoštovali kot danes. Danes je v knjižnicah vsega na pretek.

Ugotovitev 3: Te hipoteze nisva preverjala, ker nisva imela podatkov o dosegljivosti otroških časopisov pred stotimi leti. Pred stotimi leti so bili otroški časopisi manj obsežni, saj so obsegali od 16 (Vrtec, Angelček) do 24 strani (Zvonček), danes pa obsegajo od 36 strani (Kekec) do 100 strani (Plus). Za časopise pred stotimi leti za naklado ni podatkov, danes pa imata največjo naklado reviji Cicido in Ciciban (20.000 in 17.000 izvodov), sledita pa jima reviji Moj planet in revija Plus z naklado 9000 izvodov.

Police z revijami v šolski knjižnici Osnovne šole Rodica.

Hipoteza 4: Nekoč so bili otroški časopisi črno-belo tiskani z redkimi risbami, danes pa so barvno zelo bogati s številnimi kvalitetnimi fotografijami. Tematike so prilagojene sodobnemu načinu življenja otrok. Nekatere otroške revije so danes dostopne otrokom tudi na svetovnem spletu.

Ugotovitev 4: Hipoteza je potrjena. Ugotavljava, da je v starih časopisih veliko okrašenih črk na začetku besedila, da je veliko vinjet med prispevki in nekaj risb. Fotografije so črno-bele, a so zelo redke (1 do 4 na revijo). Danes so fotografije pomemben sestavni del vsake revije. Črno-belih fotografij skoraj ni več, razen če gre za stare dokumentarne fotografije. Fotografija je danes dobila osrednji pomen pri oblikovanju. Veliko revij je takšnih, da imajo v podlagi veliko sliko, na kateri je natiskano besedilo, poleg nje pa je še več majhnih slik, ki slikovno ponazarjajo značilnosti, opisane v besedilu. Opažava, da

imajo nekatere revije več fotografij, druge pa več ilustracij. Fotografsko izredno bogate revije so: Plus, Moj planet in National Geographic Junior. Po ilustracijah pa prednjačijo revije Ciciban, Cicido in Kekec. Barvne ilustracije so prav tako različnih velikosti, od celostranskih do majhnih skic.

12 ZAKLJUČEK

Z raziskovalno nalogo sva se naučila postopkov raziskovanja in prikazovanja rezultatov. V zvezi s tematiko, ki sva jo izbrala, so se najina predvidevanja večinoma potrdila.

Ker se je tehnologija v zadnjih stotih letih spreminjala postopoma, bi lahko ugotavljala, kako so se otroški in mladinski časopisi oziroma revije spreminjale v posameznih desetletjih 20. stoletja. Najina raziskovalna naloga je le na splošno osvetlila tematiko, ki pa bi se jo dalo še veliko raziskovati.

13 LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

- Karmen Erjavec: Mladi in mediji. Ljubljana, Zveza prijateljev mladine Slovenije, 1998.
- Sabina Kocjančič: Koncept otroškega časopisa za slovenski medijski trg – pedagoški in uredniški vid, diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2004, <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Kocjancic-Sabina.PDF>, 18. 1. 2013.
- <http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3d%C4%8Dasopisje%40AND%40srel%3dVrtec3a+slovenski+mladini%27&browse=%C4%8Dasopisje&fyear=1944%2f1945&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila%2f2390&pageSize=25&page=1>, december 2012.
- <http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3d%C4%8Dasopisje%40AND%40srel%3dAnglel%C4%8Dek%27&browse=%C4%8Dasopisje&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila%2f2&pageSize=25&page=1>, december 2012.
- <http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3d%C4%8Dasopisje%40AND%40srel%3dZvon%C4%8Dek%27&browse=%C4%8Dasopisje&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila/2&pageSize=25&page=277>, december 2012.
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Pil_%28revija%29, 18. 1. 2013.
- http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=vinjeta&hs=1, februar 2013.

USTNI VIRI

Učenci 5. in 8. razreda OŠ Rodica - anketiranje februarja 2013.

PISNI VIRI

Poročila iz šolskega arhiva (po časovnem zaporedju):

- Martina Leskovec, Marija Benko, Franc Peterlin: Poročilo o mladinskem tisku za šolsko leto 1988/1989, Domžale, 23. 6. 1989, šolski arhiv.
- Martina Leskovec, Mara Sarkič, Darja Žankar, Vilma Grilj: Poročilo o mladinskem tisku za šolsko leto 1995/1996, Domžale, 21. 6. 1996, šolski arhiv.
- Mara Sarkič, Martina Leskovec: Poročilo o mladinskem tisku za šolsko leto 1997/1998, Domžale, 25. 6. 1998, šolski arhiv.
- Tatjana Flerin, Poročilo o otroškem tisku – revija Zmajček v šolskem letu 2003/2004, Rodica, 28. 6. 2004, šolski arhiv.

- Andreja Pogačnik Jarc: Poročilo o uresničevanju letnega delovnega načrta šole za šolsko leto 2003/2004, str. 17, šolski arhiv.
- Marija Hafner: Poročilo o mladinskem tisku za šolsko leto 2000/2001, Domžale, 22. 6. 2001.
- Andreja Pogačnik Jarc: Poročili o uresničevanju letnega delovnega načrta za šolsko leto 2003/2004, šolski arhiv.
- Milena Vidovič: Poročilo o uresničevanju letnega delovnega načrta za šolsko leto 2011/2012, šolski arhiv.

Otroški in mladinski časopisi in revije:

- ANGELČEK, priloga Vrtcu, XX. Tečaj, številka 12, Ljubljana, 1. decembra 1912, str. 189–191.
- CICIBAN, revija za otroke, Mladinska knjiga Založba, letnik 68, november 2012.
- CICIBAN, revija za otroke, Mladinska knjiga Založba, letnik 68, december 2012.
- CICIDO, revija za otroke, Mladinska knjiga, letnik 15, oktober 2012.
- CICIDO, revija za otroke, Mladinska knjiga, letnik 15, november 2012.
- CICIDO, revija za otroke, Mladinska knjiga, letnik 15, december 2012.
- KEKEC, literarna revija za učence od 2. do 5. razreda osnovnih šol, letnik 22, 2012/2013, izdaja Založba Mladika v Ljubljani, št. 2, oktober 2012.
- KEKEC, literarna revija za učence od 2. do 5. razreda osnovnih šol, letnik 22, 2012/2013, izdaja Založba Mladika v Ljubljani, št. 3, november 2012.
- KEKEC, literarna revija za učence od 2. do 5. razreda osnovnih šol, letnik 22, 2012/2013, izdaja Založba Mladika v Ljubljani, št. 4, december 2012.
- MOJ PLANET, mesečnik, letnik 8, številka 2, oktober 2012.
- MOJ PLANET, mesečnik, letnik 8, številka 3, november 2012.
- NATIONAL GEOGRAPHIC JUNIOR, mesečnik, številka 86, februar 2012.
- PLUS, mesečnih s posluhom, letnik 65/5, 5. 10. 2012.
- PLUS, mesečnih s posluhom, letnik 65/9, 9. 11. 2012.
- VRTEC, Časopis s podobami za slovensko mladino s prilogo ANGELČEK, leto 42, številka 12, V Ljubljani, 1. decembra 1912.
- ZVONČEK, List s podobami za slovensko mladino, leto XIII, številka 12, gruden 1912.